

Taxa postálá
plátitá in num
No. 30528/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

16. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
bánáti zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

**Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Re.**

Ára 5 lej

Editor responsabil-Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc, Administrator
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Ede, Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura, Registrul publicatiunilor
periodice No. 43. Dos. 889. 1938.
Tribunalul Cluj, Sectia III.

Csütörtök, augusztus 31.
1939—5699. Elul 15.
XXII. évfolyam, 196. szám.

Az angol kormány Varsóval is közli Hitler utóbbi jegyzékét

A feszült várakozás napjai

Mit tartalmaz az olasz-német szerződés titkos záradéka? Német hír egy készülő orosz-német katonai szövetségről. Ujabb angol jegyzék megy Berliabé

További mozgósítások Lengyelországban

Az alsóház keddi délutáni ülésén Chamberlain közölte, hogy az angol kormány Hitler válaszáat várja arra a jegyzékre, amelyet Henderson után a német kancellárhoz továbbítottak. Emlékeztetni kívánunk arra, hogy a most folyamatosan lévő angol-német tárgyalások Hitler kívánságára és kezdeményezésére indultak el az elmúlt pénteken. Szombaton jutott el az angol kormányhoz a tárgyalások első számú dokumentuma: A német kormány békés tanácskozásokat sugalmazó javaslata, amelyre az angol kormány hétfőn éjjel Hitlernek átadott jegyzékben válaszolt. Hétfőről keddre virradó éjszaka, majd kedden délelőtt és délután dolgozott Hitler munkatársával az angol jegyzékre adandó replikán, amelyet kedden este negyed 8 órakor nyújtott át a német kancellár Henderson berlini angol nagykövetnek.

Ez a második számú jegyzék a szerdára virradó éjjel 11 óra után érkezett meg az angol fővárosba, ahol a külügyminisztérium vezetői azonnal hozzáláttak annak tanulmányozásához. Halifax külügyminiszter Cadogan külügyi államtitkár és Horace Wilson, Chamberlain belső tanácsadója és miniszterelnökségi államtitkár társaságában hátréti fél háromig tanácskozott Hitler jegyzéke fölött. A külügyi hivatalból távoztában Halifax külügyminiszter az újságíróknak mindössze annyit mondott, hogy szerdán délelőtti minisztertanácsban vitatják meg a német választ.

A jegyzékek pontos tartalmát változatlanul szigorú titoktartás veszi körül.

Ujabb angol válasz készül

London, augusztus 30. (Rador). Szerdán délelőtti fél tízen órákor összeült az angol minisztertanács, hogy Hitlernek az angol kormány közleményeire adott választ tanulmányozzák. A minisztertanács délelőtti egy órákor fejezte be ülését.

A Havas távirati iroda hivatalos körökből származó értesülés alapján jelenti, hogy az angol kormány minden valószínűség szerint újabb választ ad Hitler legutóbbi üzenetére.

A szerda délelőtti minisztertanács után hivatalos körök értesülése szerint, az angol kabinet tagjai a délután folyamán nem ültek

össze újabb tanácskozásra. Hasonlóképpen megerősítik azt a hírt, hogy a minisztertanács nem határozta el a parlamentnek a kitűzött idő előtti összehívását.

A dominiumok készenlében állnak

Chamberlain miniszterelnök egyébként kihallgatáson fogadta Halifax külügyminisztert, Butler és Cadogan külügyi államtitkárokat, valamint Gort vezérkari főnököt. VI. György uralkodó viszont Andersen nemzetvédelmi minisztert fogadta, aki beszámolt neki a légvédelmi intézkedésekről.

„A helyzet türehetlenné vált” — mondotta Eden Amerika számára tartott rádióbeszédében

London, augusztus 30. (Rador). Eden tegnap este a rádióban beszélt az Egyesült Államok számára. Hangzottatta, hogy az angol nép nyugodt, mi azonban nem képelethiánynak, sem fatalizmusának tulajdonítható, hanem azon egyszerű ténynek, hogy az angol nép tisztában van azzal, hogy nem Danzig kérdéséről és a folyosóról van szó, hanem arról: hagyják-e Európát erőszak által urálni, vagy sem? Alávetik-e az erőszaknak magukat a népek, vagy a támadást fel-tartóztatják és helyreállítják a nemzetközi kötelezettségek tisztelbentartását? Európa tulsokáig élt bizonyos időközökben megismétlődő válságok fenyegetése alatt. A helyzet türehetlenné vált. Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a német-orosz paktum megkötése pszichológiai hiba volt a német kormány részéről. Nyilvánvaló, hogy a német kormány feltevése szerint ennek a lépésnek el kellett volna kedvetlenül a béke arctonalának államait és a Lengyelországgal szembeni német igények ügyében vállalt magatartásuknak meg kellett volna változniuk. Való, hogy a demokráciák meglepődtek. De azok a legjobban meglepődtek: a nemzeti

szocialista Németország barátai és szövetségesei voltak, akiknek politikai filozófiája zavaros időszakba lépett.

Informálják a szövetségeket

London, augusztus 30. (Rador). A Reuter távirati iroda varsói tudósítója jelenti, hogy az angol követ szerdán kihallgatáson jelent meg Beck lengyel külügyminiszterrel, akivel közölte a Londonba érkezett német válasz szövegét.

Corbin londoni francia nagykövet szerdán látogatást tett a külügyi hivatalban, ahol közölték vele Hitlernek kedden este Londonba érkezett választ.

Ugyancsak szerdán a külügyi hivatalban járt Tilea londoni román követ, valamint Brazília követe is.

Ismét egy titokzatos repülő

London, augusztus 30. Berlinből francia külrepülőgépek érkeztek a hestoni repülőtérre. A gép utasát a legnagyobb titok veszi körül. Az újságírók minden erőfeszítésük ellenére sem tudták megállapítani az ismeretlen német kilétét.

A német sajtó udvarol Angliának

Berlin, augusztus 30. (Rador). A Havas jelenti: A szerda reggeli német sajtó számol annak lehetőségével, hogy a válságok békés úton, Angliával egyetértésben fogják megoldani. A kommentárok hangja kevésbé és Angliával szemben, sőt egyenesen kedvezőek a londoni kormányoknak.

A lapok vezércikkeiket az angol-német tárgyalásoknak szentelik. A Deutsche Allgemeine

Zeitung így ír: A Führer valamivel többet akar, mint a versaillesi szerződés igazságtalanságainak földrajzi helyrehozását. A különböző sérelmek kiküszöbölése által tartós és biztos béke alapjait akarja megtalálni. E keretek között meg akarja találni az Anglia és Németország közötti tényleges és tartós megértés alapjait is. Nem akarjuk, hogy újabb vitás kérdés merüljön fel a két nagy

nemzet között, amelyek számára elég hely van a földgömbön.

A Berliner Börsenzeitung megállapítja, hogy hivatalos angol körök késznek mutatkoznak az együttműködésre. Ha ez az irányzat öszinte, a béke megmenthető lesz. A légkör döntő javulása azonban a Führernek Danzigra és a korridorra vonatkozólag emelt követelése teljesítésétől függ, mert azoknak vissza kell térniök a Birodalomhoz.

Varsó intranzigens

Varsó, augusztus 30. A Kurier Poranni című lengyel lap a Berlin és London között folyó tárgyalásokat kommentálva, megállapítja, hogy Anglia minő hidegvérű magatartást tanúsít a német megfélemlítési törekvessel szemben. A német követelések egyre nőnek — állapítja meg a lap. Ma már Danzigon kívül a lengyel Pomerániát is maguknak kérik. Az egész világ meg van győződve arról, hogy meg kell menteni a békét, de senkisé járulhat hozzá a mindenáron való megmentés elvéhez. Daladier Hitlerhez intézett levelében határozott formában szögezte le, hogy a megoldás kizárólag a teljes egyenlőség alapján álló közvetlen lengyel-német tárgyalások útján érhető el. A francia miniszter-

A „Hamburger Fremdenblatt” írja a következőket:

„A nagy diplomáciai drámában, amely most játszódik le, a világ szemei Berlin felől újból a Westminster-palota felé irányulnak. Annak a megbeszélésnek a hatása alatt, amelyet hétfőről keddre virradó éjszakan Sir Neville Henderson folytatott Hitler kancellárral, Chamberlain miniszterelnök elsőben nyilatkozott a nagy nyilvánosság előtt a Németország és Anglia közötti tárgyalásokról. Az angol miniszterelnök kijelentéseinek rendkívüli fontossága van. Nagy-Britannia abban reménykedik, hogy a függőben lévő kérdéseket meg lehet oldani további tárgyalások révén. Emelkeztni kell azonban arra, hogy Németország már megpróbálkozott egyszer a tárgyalások módszerével az 1938. októbertől 1939. márciusig terjedő időszakban. ám Lengyelország nem használta ki azt a nagy alkalmat, amely számára akkor megadatott. Ha Chamberlain miniszterelnök ma a lengyel-kérdés súlyosságáról beszél és ha helyesnek látja hangsúlyozni, hogy a kérdést meg lehet oldani békés úton is, mi hajlandók vagyunk hitelt adni szavainak.”

elnök ugyanakkor hangsúlyozta, hogy Franciaországnak elhatározot szándéka teljesíteni a Lengyelországi szemben vállalt kötelezettséget. Valószínűnek látszik, hogy ugyanezt a nézetet fejezte ki a Németországnak adott angol válasz is. Ez tűnik ki Chamberlainnak az alsóházban elhangzott beszédéből.

Sem az erők csoportosulásai, sem a szövetségek nem változtak meg. Lengyelország dönti el azt, hogy közvetlen, vagy közvetett támadásnak van-e kitéve, valamint, hogy függetlensége veszélyben forog-e. Ha németország békét akar, úgy el kell ismernie a felelős lengyel politikai tényezők által többizben leszögeezett lengyel állásfoglalást.

Mussolini mindenáron békét akar

A Semnalul jelenti Rómából: Az olasz közvéleményben mély benyomást keltett a Popolo di Roma keddi számának elkobzása. Ezt az Olaszországban szokatlan intézkedést úgy értelmezik, mint kétségkívüli bizonyítékát annak, hogy az olasz kormány nem nézi jó szemmel azokat a megnyilatkozásokat, amelyek nyugtalaníthatják az olasz közvéleményt. (A lap első oldalán „Háború?” című cikk jelent meg.)

Rómában valószínűleg tartják, hogy Hitler figyelembe fogja venni azokat a mérsékelt tanácsokat, amelyeket Mussolini adott. A Duce figyelmeztette a Führert, hogy egyetlen utat és módot nem szabad elszalasztania a válság békés megoldására. Másikülönben az olasz álláspont, amely közismert Németországban, semmiben sem módosult. Olaszország ellene van minden olyan megoldásnak, amely háborúhoz vezet. Sőt, a legjobban értesült olasz körök szerint az „acélpaktum” néven ismeretes olasz-német szerződésnek tit-

kos záradéka van, amelynek értelmében a felek kötelezik magukat arra, hogy három évig nem folyamodnak fegyveres megoldáshoz. Így tehát a tengelyhez hű Olaszország támogatja Németországot békés törekvéseiben és amikor minden erejével azon van, hogy a jelenlegi válságot békés úton rendezzék, a szerződés értelmében jár el. Ugyanezek a körök kijelentik, hogy Ciano gróf a salzburgi és berchtesgadeni tárgyalások során nyomatékosan felhívta a német kancellár figyelmét az acélpaktum szellemére és kiemelte előtte azt a különleges helyzetet, amelybe a tengely kerülne, ha a már tervezett megnemtámadási szerződés létrejönne. Így tehát az olasz lakosság nyugalma teljes mértékben jogosult. A Popolo di Roma-nak az elkobzása, amely zavart akart kelteni az olasz közvéleményben, beleilleszkedik Olaszország világos és határozott politikai vonalvezetésébe, amely kizárólag a béke szolgálatában áll.

„A Führer mindent elveszithet egy háboruban”

Párizs, aug. 30. (Rador) A szerdai francia lapok Hitler kancellár Londonba küldött válaszáinak közzétételét várva, derülátó hangnemben adnak kifejezést a francia közvélemény hangulatának. A Le Jour és az Echo de Paris Pietri tollából a következőket írja: „Párizs és London magatartása változatlan: Katonai intervenció következik, ha Lengyelországnak fegyverrel kell megvédeni magát, de egyetlen alkalmat nem szabad elmulasztani a béke megmentésre és nem szabad visszautasítani a ki-nyújtott jobbot — ime, ez a francia közvélemény álláspontja. Nincs szándékunkban megállítani Németországot, de ő se várja tőlünk azt, hogy Lengyelország cendkivüli elhatározásának és csodálatraméltó

bátorságának meggyöngítéséhez hozzájáruljunk.”

A Populaire-ben Leon Blum a következőket írja: A kényszerítésre, erőszakra és más hasonlókra alapított megoldások lehetlenné váltak. Az egyetemes öntudat elveti őket, a nagy demokráciák a végéskig szembehehelyezkednek velük. Am, ha Németország lemond az erőszakkal való fenyegetésről, lehetségessé válik, az általános rendezés.”

A Journal-ban Saint Brice a következőket írja: „Vajjon a kedden éjjel Londonban átadott német válasz kevésbé ráírítító, mint amelyet Daladier kapott? Rövidesen ki fog derülni, hogy a gondolkodási (Folytatása az ötödik oldalon.)

A német-orsz viszony történelmi alakulása

A német-orsz meg nem támadási szerződés ráirányítja a figyelmet az orosz-német kapcsolatok eddigi történetére. A német sajtó lelkesen ünnepeli a hagyományos német-orsz barátság vonalához való visszatérést. Majdnem minden lap idézi Dosztjevskit, aki szerint Németország és Oroszország van hivatva arra, hogy együtt megváltoztassák a világ arculatát. Hangsúlyozzák Bismarck oroszbarát politikájának helyességét és megállapítják, hogy ha II. Vilmos fel nem adta volna a hagyományos orosz-porosz barátságot és 1890-ben nem bocsátta el a vaskancellárt, sohasem következhetett volna be Németország bekerítése.

Katalin cárnő és Nagy Frigyes lengyelelles barátsága

Az orosz-német kapcsolatok története viszonylag egészen a középkorig, amikor a Hohenstaufok földközi tengeri politikájával szemben a német lovagrend képviselte a német terjeszkedés keleti orientációját. A német lovagrendek kolonizálták a balti terepet, alapították meg a nagy balti városokat, amelyek támaszpontjaivá lettek a származásuk felé tekintő Drang nach Osten-nak. A német lovagrend leszármazottjaiból kerültek ki a balti bárók, akik mindig nagy szerepet játszottak a Romanovok udvarában. Az orosz politika legfontosabb pozícióiba emelkedtek a balti bárók és azok a német katonák és arisztokraták, akik egy-egy orosz-

német házasság révén kerültek Oroszországba. Hűségese kiszolgálói voltak ezek a németek a cári önkényuralomnak és nagy részük volt annak a népszerűtlenségnek felkelésében, amelyet az orosz nép széles tömegei a németekkel szemben hordoztak.

Szoros politikai kapcsolatba Nagy Frigyes Poroszországa került először Oroszországgal. Midőn a meggyilkolt III. Péter cár özvegye, II. Katalin cárnő jött uralomra, aki maga Anhalt-Zerbst-i hercegnő volt, a poroszbarát irányzat teljes győzelemre jutott a moszkvai udvarban. A cárnő bámulója volt Nagy Frigyesnek, noha az a pletyka, amelyben Katalin cárnő az öreg Fritzenk természetes leánya volt, nem bizonyult valószínűnek. Katalin kormányzása idejére esik Lengyelország három felosztása: Poroszországra, Oroszországra és Ausztriára között 1772, 1793 és 1795-ben. Ekkor jött létre a törökök ellen irányuló orosz-orosz titkos szerződés, amelyben Poroszországra kötelezte magát arra, hogy támogatni fogja Oroszországot Nagy Péter testamentumának végrehajtásában, amelynek főpontja, mint ismeretes, Konstantinápoly megszerzése és a tengerszorosok feletti orosz uralom volt, mely különösen Katalin cárnőnek okozott sok álmatlan éjszakát. Közvetlenül halála előtt Nagy Frigyes felmondta azonban ezt a szerződést, mert úgy látta, hogy Konstantinápoly meghódítása nem áll Poroszország érdekében.

Bismarck oroszbarát politikája

Amikor 1853-ban kitört a krími háború és 1854-ben Anglia és Franciaország is hadat üzent Oroszországnak, amidőn Ausztria Schwarzenberg jóslata szerint valóban elképzelte a világot hálátlanságával, mert az 1849-iki orosz segítség ellenére is cserbenhagyta a cárt, először jutott döntő szerephez Bismarck oroszbarátsága. Poroszországban abban az időben az oroszellenes tábor elkezdett harcolni az oroszbarát irányzattal. A nyugati hatalmak szeretnék volna rávenni Poroszországot, hogy szüntelen vonuljon fel Oroszország ellen.

A beavatkozásra hajlott többek között Vilmos porosz herceg, a német egységet később megteremtő I. Vilmos német császár. A herceg álláspontjával szemben Bismarcknak, aki abban az időben Poroszország követe volt a frankfurti bírói ülésen, sikerült érvényre juttatni álláspontját, vagyis megőrizni Poroszország semlegességét a krími háborúban. Ebben az időben mondotta Bismarck, hogy a nyugati hatalmakhoz való csatlakozás Poroszországot Anglia zsoldosává tenné és egy indiai hercegség rangjára degradálná. A krími háborút befejező 1856-os párizsi béke, amely Oroszországra nézve lecsúszó eredménnyel járt, gyűlöltette tette Oroszország szemében úgy azt a békét provokáló III. Napoleon Franciaországot, mint pedig a hálátlatlan Ausztriát. Annál nagyobb volt a barátság Poroszország jóindulatú tanúsított Szentpétervár az 1870-71-iki francia háborúban is, ami főleg annak köszönhető, hogy Bismarck megígérte, hogy támogatni fogja Oroszországot az 1856-os párizsi béke ama pontjának eltörlésére vonatkozó törekvésében, amely szerint Oroszországnak nem szabad hadiflottát tartania a Fekete-tengeren. Ezt az ígéretét Bismarck meg is tartotta.

Bismarck oroszbarát politikájának dokumentumai közül fel kell még említeni az 1881-ben létrejött háromcsászár-egyezményt, amely a semlegesség állapotát biztosította Oroszország, Németország és a monarchia között, amelyet azután 1887-ben a monarchia kihagyásával Bismarck sokat vitatott német-orosz viszontbiztosítási szerződésé fejlesztett, amelynek, mint ismeretes, titkos záradéka is volt és amelyről sokan azt állítják, hogy nem volt összhangba hozható az 1879-ben aláírt német-osztrák-magyar szövetségi szerződéssel. Akik II. Vilmos császár politikáját igazolni igyekeznek, vagyis helyeslik, illetve érthetőnek tartják, hogy elbocsátotta Bismarckot és hogy Caprivi kancellárral pedig nem engedte megújítani az 1887-es német viszontbiztosítási szerződést, azok arra hivatkoznak, hogy ez a szerződés kétkulcsos politikát jelentett Bismarck részéről a monarchiával szemben és Oroszországgal szemben sem volt őszinte.

Bismarcktól Breszlitovszkig Bismarck bukásával lezárult az a kor,

amelyben Németország aktív oroszbarát politikát folytatott. Ez a korszak elválaszthatatlan Bismarck nevével. Hangsúlyoznunk kell, hogy Bismarck sohasem folytatott egyoldalú keleti politikát, vagyis nem csupán Oroszországra támaszkodott, hanem igen nagy gondot fordított az angolbarátságot is, sőt meg is kísérelte, hogy Angliával szövetséget kössön. Hasonlóképp barátságos politikát folytatott Franciaország irányában, amelyet azzal igyekezett eltéríteni a revanche gondolatától, hogy feltárta előtte a gyarmati terjeszkedés lehetőségeit. A híres bismarcki „Cauchemar des Coalitions“-től való félelem megóvta Bismarckot attól, hogy egyoldalú oroszbarát politikát folytasson. II. Vilmos császár külpolitikai rögtönzéseivel végleg elmérgesítették a viszonyt nemcsak közté és unokatestvére, II. Miklós cár között, hanem Németország és Oroszország között, amelyet szinte tervszerűen hajtott bele előbb a francia szövetség, majd 1907-ben az angol szerződés karjába.

Ez a politika a breszlitovszki békében nyert befejezést, amelyet az oroszok sokáig a világ legkegyetlenebb békeszerződésének jellemeztek.

Rapallo és az 1926. évi berlini szerződés

Németország veresége következtében új fejezet kezdődött a német-orosz viszonylatban. Mint ismeretes, Oroszország sohasem ismerte el a versaillesi szerződést és ezért érthető, hogy a versaillesi szerződés által megnyomorított és vesztégar alá helyezett Németország Oroszországra felé találta meg először a kivetető utat az 1922. évi rapallói szerződésben. Az orosz külügyek élén akkoriban az alkoholista, de kétségtelenül nagyvonalú Csicserin állt, aki őszintén németbarát volt. Amikor 1922-ben megkezdődött a génuai konferencia, először került fel a német-orosz egyezmény megkötésének terve. A gondolatot magát a Reichswehr egy tábornok-csoportján kívül, valamint a nyugalmabonult Ludendorff mellett különösen az ősi arisztokrata családból való gróf Brockdorff Rantzau vetette fel, aki abban az időben a moszkvai német delegáció vezetője volt. Maga Rathenau külügyminiszter vonakodott megkötni az oroszokkal a szerződést, mert ő a nyugati orientáció híve volt és Angliára, de különösen Franciaországra szeretett volna támaszkodni. Mint D'Albernon lord, volt berlini nagykövet emlékirataiban, Rathenau csak az utolsó pillanatban szánta rá magát a rapallói szerződés aláírására, akkor, amidőn hírel hozták neki, hogy ha a németek nem hajlandók a szerződésre, Csicserin azt a franciákkal és angolokkal fogja megkötöni. A rapallói szerződés nemcsak Németországot vetette ki az izoláltság sáncából, hanem az antibolszevista front által akkoriban körülzárt Oroszországot is felmentette az ostrom alá. Németország kötelezte magát, hogy nem vesz részt semmiféle oroszellenes koalícióban, Oroszország pedig nagy részeselet biztosított Németországnak az orosz újáépítésben.

A német rapallói szerződés eléggé kiállta a próbát, azonban megrendülni látszott ak-

kor, amidőn 1925. októberében aláírta Franciaország, Anglia, Olaszország és Németország a locarnói szerződést, amelyben most már önként biztosították a szerződő felek országaik határainak sérthetetlenségét. Németország keleti határait, mint ismeretes, ez a szerződés nem terjedt ki. A locarnói szerződést Moszkvában bizalmatlanul nézték, mert Németország új nyugati orientációját vélték benne felfedezni. Fokozta az oroszok bizalmatlanságát, hogy 1926-ban felvették Németországot a Népszövetségbe. Az oroszok attól tartottak, hogy Németország csatlakozni fog a Népszövetségnek bolszevikellenes politikájához és részt fog venni azokban a gazdasági szankciókban, amelyeket abban az időben Oroszország ellen az orosz dömping miatt a nyugati hatalmak el akartak rendelni. Németország, hogy elozzassa Oroszország bizalmatlanságát és továbbra is biztosítsa az akkor már több, mint évi félmilliárd márkára felszökött oroszországi német ipari exportot, a Népszövetségbe való belépése előtt, 1926-ban megkötötte az ugynevezett berlini szerződést. Erre főleg a Népszövetség 16. szakasza miatt volt szükség, amely, mint ismeretes, a szankciókról rendelkezik és amely a szovjet véleménye szerint felvonulási terepek használhatta volna fel egy bolszevikellenes nemzetközi akció számára Németországot.

Az 1926-os szerződés majdnem ugyanazt tartalmazza, mint a moszkvai szerződés

Ugyanis már az 1926. évi berlini szerződés pontjai, amelyek egyébként ma is változatlanul érvényben vannak, kizárják azt, hogy a két szerződő fél olyan koalícióban vehessen részt, amely akár Németország, akár Oroszország ellen irányulna. Egyszóval már az 1926. évi berlini szerződés ugyanezt tartalmazza, mint a most kötött meg nem támadási szerződés.

A berlini szerződésnek Németország szempontjából az is előnye volt, hogy Oroszország visszautasította Lengyelországnak egy keleti Locarnóra vonatkozó ajánlatát, amelyben Németország és a szomszédos államok szerződést kötöttek volna, amelyben biztosították volna területi integritásukat. Ebbe Oroszország már a besszarábiai kérdés miatt sem ment bele.

Az 1926. évi berlini szerződés 1931-ben járt le, ekkor jegyzőkönyvet írtak alá a megújításáról, azonban ezt a jegyzőkönyvet az egyre növekedő német nemzeti szocializmus miatt sem a Brüning-, sem a Schleicher-, sem a Papen-kormány nem merte ratifikálni. Sőt Papen kancellár abban az időben a lausannei konferencián azt a javaslatot tette a francia delegációnak, hogy kössenek német francia katonai szövetséget a bolszevik rendszer megdöntésére. Herriot, a francia delegáció vezetője, ezt az ajánlatot azonban visszautasította.

Amikor Hitler jutott uralomra, az egész világ feszült érdeklődéssel várta, hogy milyen lesz a nemzeti szocialista Németország és a vörös Oroszország közti viszony. Szencsáció erejével hatott 1933-ban, pár hónappal a nemzeti szocialista rezsim installációja után az a hír, hogy Németország ratifikálta az 1931-ben aláírt, de a polgári kormányok által folyton halogatott jegyzőkönyvet, amely megújította az 1926. évi berlini szerződést. Ugyanakkor kétszázmillió hitelkeretet is biztosítottak a szovjet számára, hogy Németországban tovább folytathassa vásárlásait.

Mit írt Seect tábornok a német-orosz barátságról

Már 1933 márciusában a Deutsche Allgemeine Zeitung jelezte, hogy a rapallói szerződésben nem történik változás. A lap ugyanazt írta, hogy amíg a keleti kérdéseket nem oldották meg, nem lehet szó a német-orosz baráti viszony megszakításáról.

Ennél is érthetőbb hangot ütött meg Seect tábornok, aki a Reichswehr porosz részének hagyományos oroszbarát irányát, az „östliche Strömung“-ot képviselte. Seect tábornok híres oroszbarát cikke a Kölnische Zeitung-ban jelent meg és ebben azt írta, hogy a hitleri Németország sem mondhat le a szovjetjei való barátságról. Hangsúlyozta, hogy a katonaság az, amely a szovjet-német szerződéseket üsztönözte. „A világháború emléke egymagában is eléggé beszédes, — írta Seect, — talán egyszer két tíz közé akarunk kerülni? Azt akarjuk talán, hogy a lengyel flotta a mi északkeleti partvidékünk felől fenyegethessen bennünket és elválasszon Kelet-Poroszországtól? Azt akarjuk, hogy Lengyelország egészen az Oderáig törjön előre? Ezek mind olyan lehetőségek, amelyek azonnal plauzibilissá válnak, hogyha Oroszországot kihagyjuk számításainkból. Németországnak nem kell attól félnie, hogy Oroszország németellenes magatartásunknak nincs semmi köze sem a Szovjet-Oroszországgal való gazdasági és politikai együttműködéshez.

Igy indult az orosz-német viszony a nemzeti szocializmus uralomra kerülése után.

Capitol Mozgó
szezonnyitó világfilmje!

MA PREMIER!
Az új szezon meglepetése!
Káprázatos rendezés! Az őszi szezon legnagyobb filmje!

Egy királynő naplója

Főszereplők: ANNA NEAGLE, a legnagyobb angol színésznő és ANTON WALBROOK.
A film előtt szenzációs Paramount világhírű.

Világkonferenciára hívják össze a hebraistákat

Felhívás a zsidó nőkhöz és az ifjúsághoz

Genf, augusztus 30. Megirtuk, hogy a cionista kongresszussal egyidejűleg tartotta meg világkonferenciáját a „Brit Ivrit Olámit“, a hebraisták világszövetsége. A konferencián Rosenheck-llun, a palesztinai tanítók szövetségének nevében előadást tartott a palesztinai és a galuti héber iskolahálózatok közötti szellemi kapcsolatok kérdéséről. S. Rosenheck a lengyelországi Tarbut iskolákról, M. Ribalow az amerikai héber mozgalomról, Rudnik a litvániai, Berland, dr. Kotik, dr. Kazvan és Korn a romániai héber mozgalomról tartottak beszámolókat. Nagy beszédet mondott a konferencián az amerikai Brit Ivrit diszelnöke, Ábrahám Goldberg. Az általános vitában résztvettek dr. Márkus Ehrenpreis, Svédország főrabijja, dr. Federbuch, Finnország főrabijja, dr. Helfmann (Bukarest) Slor (Koppenhága), Lewinsohn (Palesztina), Porth (Riga), Bendeli asszony (Marokko), Messa (Aden), Halévi (Anglia), N. Gesang (Argentina), J. Bielopolszki és mások.

Az összes szónokok egyetértettek abban, hogy a mozgalom kötelessége megerősíteni a héber kultúra és nevelői hálózatot a világ összes országaiban. Mose Kleinmann, a konferencia elnöke közölte, hogy legközelebb 1941 végéig össze fog ülni a hebraisták világkonferenciája. A konferencia elhatározta, hogy megerősíti tevékenységét a Keren Hátarbut nevű kulturális érdeklődésben. Dr. A. Rosenfeld megbízást kapott, hogy Amerikába utazzon, az ottani héber mozgalom megszervezése céljából. A konferencia határozati javaslatot fogadott el, amelyben felszólítják a zsidó nőket és a zsidó ifjúságot, hogy álljanak a héber kulturmozgalom szolgálatába.

Menekült-tragédiák az olasz-francia határon

Palesztinában megszigorították az illegális bevándorlással kapcsolatos bünteléseket

Tel-Aviv, augusztus 30. A „Parita“ illegálisainak kálváriája, amely heteken keresztül foglalkoztatta a zsidó világot és amelyről az Uj Kelet is több ízben beszámolt, augusztus 22-én ért véget. A hajó kék-fehér zászló alatt a szirénák bugása közben, hajnali három orakor kikötött a telavivi kikötőben, szemben a „Ritz“ hotellel. Az 1300 tonnás gőznajó szirénáinak bugása felverte álmából a város lakosságát. Amidőn a tengerparthoz közeli utcák lakosai a kikötőbe siettek, hallották a Parita utasait, amint a „Hutikvát“ énekeltek és hangos örömjajongással kiáltották: „Am Jisrael Cháj!“ — a zsidó nép él — hazaérkezünk! A telavivi kikötőt azonnal lezárta a rendőrség és katonaság, ennek ellenére a tömeg meleg ünnepségekben részesítette a menekült utasokat. Ezután több hatósági személy szállt fel a hajóra ahol az utasok közöttük velük hogy a kapitány és a legénység, miután megmaraszták az utasoknak a szirénák kezelésének módját és a hajókat teljes gőzt adtak a partokhoz való közeledésre, csónakba szálltak és megszöktek.

Szmirnai emlékek
Az első menekült utas, aki a hajót elhagyta a bécsi dr. Jónás orvos volt. Jónás dr. Ausztriából való menekülése után, néhány hónapon keresztül Svájcba tartózkodott, ahol egy emigráns csoportot szervezett. Később ezzel a csoporttal együtt csatlakozott a Parita utasaihoz. Jónás dr. elmondta az újságíróknak, hogy a Parita fedélzetén 870 menekült tartózkodott, akik közül 160 nő, 10 gyermek. A menekültek átlag 20 és 30 év közöttiek. Az első sikeres palesztinai kikötési kísérlet után, a hajó több földközítengeri kikötőben próbálta partra tenni utasait, de mindenhol megtagadták tőlük a leszállás engedélyezését. Sőt egyes helyeken még azt sem engedték meg, hogy élelmiszerekkel és ivóvízzel lássák el magukat. Szmirnában a parti őrség rálőtt a Paritára. „Sohasem fogjuk elfelejteni — mondották az utasok — Szmirnát, ahol hat napig őrizet alatt tartottak bennünket, hogy végül újra a nyílt tengerre küldjenek. Rodosz szigete volt a legközelebbi szárazföld, amelyet hajónk megközelíthetett. Azt hittük, hogy éhen fogunk halni. Szerencsére megengedték a rodoszi hatóságok, hogy élelmiszereket szerezzünk be. Mielőtt befutottunk volna a palesztinai partokra, újból sokat szenvedtünk éhségtől és szomjúságtól. Előbb az ivóvíz készletünk fogyott ki, később már enniválón sem volt. Az utolsó három napon egyáltalán nem táplálkoztunk semmivel.

„Le Macdonald-dal“
A 870 „illegális“ a hatóságok autobuszokra ültették és erős fedezet alatt a sarafandi koncentrációs táborba szállították. Amikor az utók áthaladtak az Allenby úton, Tel-Aviv lakossága, amely sűrű sorokban szegélyezte az ucca két oldalát, hangos tüntetést rendezett, amelynek során éltették a bevándorlókat és teli torukból kiáltották: „Le Macdonald-dal!“
Az utolsó autobusz áthaladáskor a tömeg áttörte a rendőrkordont, hogy az autó utasait kiszabadítsa. Erre a rendőrség szétosztotta a tüntetőket.
A hajó kikötése után a rendőrség kicserélte a kék-fehér zászlót az Union Jack bogóval.

Megszigorítják az illegális bevándorlás miatti bünteléseket
A palesztinai hatóságok hivatalosan közölték, hogy két évről nyolc évi elzárásra emelik fel azoknak büntetését, akik az illegális bevándorlókat támogatják, vagy elrejtik. Palesztinában erősen tartja magát az a hír, hogy a Colorado hajó nemrég kikötött 387 illegálisnak kivételével az összes internált illegális bevándorlót rövidesen szabadon bocsátják. Ez azt jelentené, hogy a hatóságok 1400 olyan illegális helyeznének szabadlábra, akik jelenleg a sarafandi táborban tartózkodnak. Hogy a Colorado utasainak sorsa mi lesz, ezt még nem lehet tudni.

Ugyancsak hivatalosan közölték, hogy Palesztinában tartózkodó turisták nem kaphatnak többé állandó tartózkodási engedélyt. A jövőben azok, akik mint turisták jöttek az országba és véglegesen le akarnak telepedni, kötelesek turista-vízumuk lejártá előtt külföldre utazni és ott a szokott eljárással megkérve nyújtani a bevándorlási és letelepedési engedélyt. Zsidó körökben hangsúlyozzák, hogy a kormány ez a rendelkezése igen súlyosan érinti azon zsidók szándékait, akik turista vízzel

jöttek az országba és most várják certifikátjuk megadását, amellyel véglegesen megtelepedhetnek Palesztinában. Ezek most kényszerülve lesznek újból elhagyni az országot.

Sorozatosa menekült-tragédiák az olasz-francia határon
A Matin jelenti Nizzából: Augusztus 22-én rendőrségi autó husz zsidó menekültet hozott Nizzából Mentoneba, hogy a „Magdalena“ gőzös fedélzetén vissza vigyék őket Olaszországba, ahonnan néhány

nappal ezelőtt átszöktek Franciaországba. A menekültek sirva könyörögtek a hatóságoknak, hogy ne küldjék vissza őket Olaszországba. Két férfi és egy 18 éves leány a tengerbe akarták vetni magukat és a parti őrség csak nagy nehézségek árán tudta őket megakadályozni abban, hogy elhatározzák végrehajtásukat.

A kiutasítási parancs végrehajtásával megbízott rendőrségi parancsnok a megrendítő jelenetek hatása alatt elhatározta, hogy a menekülteket újból visszaküldi Nizzába és jelentést tesz a hatóságoknak. Más francia lapok jelentése szerint a cannesi csendőrség újabb hat zsidó menekültet fogott el, akik az éjszaka folyamán kis csónakkal jöttek át Olaszországból. Elmesélték, hogy elindulásuk pillanatában 18-an voltak. A hatóságok az elfogott menekülteket visszaküldték Grakeba, a Riviera olasz részére. A csendőrség most a másik 12 eltűnt menekültet keresi.

Select Muzgó MA, CSÜTÖRTÖKÖN RENDEKIVÜLI PREMIER!
Angyalok pokla
Izgalmas film, teljesen új és szokatlan tartalommal, mely a női pilóták küzdelmes életét mutatja be, rendkívüli felvételekkel.
Főszerepekben:
Alice Fay, Constance Bennett, Charles Farrel, Nancy Kelly
MŰSORON KIVÜL HANGOS HIRADÓ!

A varsói zsidó kereskedők egy tankot, négy ágyút és három gépfegyvert ajándékoztak a lengyel hadseregnek

Varsó, augusztus 30. A varsói zsidó kereskedők akciót indítottak a maguk körében a lengyel hadsereg felszereléséhez való hozzájárulás céljaira jelentős összeget hoztak fel és a megvásárolt hadfelszerelési tárgyakat meghatározott ünnepség keretében adta át Rafael Szerevovszki volt zsidó szenátor Jurasz ezredesnek, a lengyel hadsereg képviselőjének. Az ajándék egy léghárító, három tankelhárító ágyúból, három gépfegyverből és egy tankból áll.
Beszédében Szerevovszki hangsúlyozta, hogy a lengyel hadseregben szolgálatot

teljesítő zsidók készek vért és javukat áldozni hazájuk védelmében. Szívünk mélyén — mondotta — egyek vagyunk a hadsereggel. Ennek jeléül kész nemcsak ifjúságunk, de Lengyelország egész zsidósága, hogy mindent, vagyont, vért és életet áldozzon a lengyel hadsereg győzelméért. Válaszában Jurasz ezredes kifejtette, hogy „a varsói zsidó kereskedők hűségének bizonyítéka a legjobb jele annak az elszántaságnak, amellyel Lengyelország népe kész szembeszállni minden a hazát fenyegető támadással.“

Változások a külfölddel való vasuti összeköttetésben

Meddig mennek a nemzetközi vonatok
Bucuresti, augusztus 30. (Rador.) A vasut vezérigazgatósága által kiadott jelentés szerint a nemzetközi helyzet miatt és tekintve azt, hogy a különböző országok vasutigazgatósági megszorító intézkedéseket eszközöltek, a CFR igazgatósága kényszerítve volt megszüntetni a külfölddel való egyes közvetlen kapcsolatokat, másokat pedig a lehetőséghez mérten tartat csak fenn. Tegnap óta az Orient express, amely Bucuresti—Budapest—Bécs—Salzburg—München—Stuttgart—Strassburg—Párizs—Boulogne—London utvonalon közlekedtek, csak Budapestig közlekedik. Hasonlóképpen áll a helyzet a Bucuresti—Párizs közötti direkt hálókocsjáratokkal, amely az Erdélyben átfutó Arberg express révén közlekedett és normális idők

ben Budapest—Bécs—Salzburg—Zürich—Basel—Párizs utvonalalet tette meg. Ez a vonat is csak Budapestig közlekedik. A Franciaországgal való vasuti összeköttetés csak Jugoszlávián, Olaszországon és Svájcban át történik. Beszüntették a direkt hálókocsjáratot Bucuresti—Berlin között, amely Lengyelországon át közlekedett. Hasonló a helyzet azon direktvonatokkal, amelyek Bucurestiből Németországba lengyelországi tranzittal kerültek.
Budapest, augusztus 30. (Rador.) Az MTI jelentése szerint a vasutigazgatóság közölte, hogy három gyorsvonatot közölt az Orient-expresszt is beszüntették, a Budapest—Bécs utvonalon. Szlovákia és Magyarország között két gyorsvonat járatot szüntetettek.

Központosítják Németországban az antiszemita „tudományos“ kutató intézeleket

Alfred Rosenberg és „tudós“ társai a zsidó szellem „mérget“ kutatják
Párizs, augusztus 30. A német sajtó a következő hírt közölte a minap: „Alfred Rosenberg elhatározta, hogy Frankfurtban a nemzeti szocialista párt a zsidókérdés kutatására intézetet létesít. Julius Streicher lapja, a „Fränkische Tageszeitung“ az új intézmény létesítésének okairól a következő magyarázatot írja:
Az új intézet feladatát tűzte ki, hogy a frankfurti városi könyvtár gazdag judaika

és hebraika-gyűjteményét feltárja és tudományosan kiaknázza. Ez a zsidó könyv- és kéziratgyűjtemény kitűnő fegyvert fog szolgáltatni a zsidók ellen. Az emlékmű meg fogja ölni alkotóit. A zsidók ezzel a gyűjteménnyel — amely természetesen újabban kibővült dr. Oehler professzor antiszemita írásaival — emléket akartak állítani a zsidó szellem számára. De ebből nem az lett, aminek szánták, mert az írás-

— Az agyvértdulás, a szívzorogás, nehéz légzés, félelemérzet és az álmatlanság, ha ezek a rendetlen székürülés következményei, akkor az enyhén, de biztosan ható természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata által igen sokszor rövid időn belül megszűnnek. Kérdezze meg orvosát.

ban lefektetett zsidó szellemet most a német tudósok nagyító alá veszik és ki fogják keresni benne a mérges alkotórészeket. A zsidóságnak évszázadokon át sikerült elrejtetni bűnös céljait. Amit Julius Streicher, a Stührmerben a zsidókról írt, mindazt most tudományosan fogják alátámasztani az új frankfurti intézetben.

Ezzel a hírrel kapcsolatban a Völkischer Beobachter közli, hogy Alfred Rosenberg rendelkezésére az összes antiszemita kutatóintézeteket központosítani fogják Frankfurtban. Az idézett újság még hozzátesszi: „Frankfurt városa, amely egykor a világszemléleti ellentétek fellegvára volt, immár a zsidóság elleni szellemi harc központjává vált... A nemzeti szocialista mozgalom révén a zsidókérdésből világpolitikai probléma lett és Alfréd Rosenberg intézetének alapításával ez a világprobléma új stádiumba jutott.

A Zsidó Távirati Iroda egyik szerkesztője megszólaltatta ebben a kérdésben a tudomány egyik kimagasló reprezentánsát, aki a következőket mondta:

— Már 1934-ben Berlinben a zsidókérdés kinyomozására intézet létesült e név alatt: „Institut zur Erforschung der Judenfrage“, amelynek vezetője báró Eugen Engelhardt lett. Az intézet számos könyvet adott ki, köztük a híres áltudományú „Die Juden in Deutschland“ című munkát is. 1935-ben az új Németország történetének kinyomozására alakult birodalmi intézet mellett szakosztályt létesítettek a „zsidókérdés“ számára is. Ennek az osztálynak az élére Alexander von Miller tanárt állították, aki tanítványát, dr. Wilhelm Graut bízta meg az osztály igazgatásával. Dr. Grau, amikor átvette hivatalát, kijelentette, hogy a zsidókérdés legnagyobb európai könyvtárát állították fel. Amikor az osztályt felavatták, 1936. november 20-án, maga Hitler is képviseltette magát Hess birodalmi miniszterrel. Frank professzor akkor ünnepélyesen kijelentette, hogy Münchenből fog kiáradni az antiszemitizmus szelleme az egész világra.

1939 május 6-án Weimarban megalakult a zsidó szellemnek a német egyházi életre való befolyása elhárítását célzó intézet. A megnyitón megjelent M. Sasse, a thüringiai evangélikus egyház püspöke is, továbbá az evangélikus egyházi közigazgatás elnöke, dr. Werner. Ennek az intézetnek az élére Siegfried Lefler kormánytanácsost állították. Így tehát a Rosenberg-féle intézet negyedik illyenszerű alkotása az antiszemita szellemiségnek. Rosenberg szerint az intézet munkásságában a zsidó és héber gyűjtemények műveire fog támaszkodni, amelyeket az elkobzott Rotschild irattárból és könyvtárból fognak kiegészíteni. Hozzácsatolják még azokat a könyveket is, amiket az 1938. novemberi pogromban vittek el zsidó házakból. Természetesen szó sem lehet, hogy az intézetben foglalkozók tárgyi tudományossággal kezeljék ezeket a forrásokat. A cél nyilvánvaló: az antiszemitizmus terjesztése az egész világon.

HIREK

— **Műjárásjelentés.** Csökkenő légnyomás, többnyire derült ég, enyhe keleti légáramlás, lassu hőemelkedés.

— **Revizionista vezető letartóztatása.** Tel-Avivból jelentik: Az ujonista szervezet palesztinai tanácsának elnökét, dr. Dávid Buspannt, augusztus 21-én a palesztinai hatóságok Tel-Avivban letartóztatták. Buspann dr. nemrég nyerte el a palesztinai állampolgárságot.

— **Nem azonos.** Az utóbbi napokban tudósítások jelentek meg bizonyos leányzók-tetési történettel kapcsolatban, amelyekben állítólag egy Hoffmann nevű kolozsvári mérnök lánya is szerepelt volna. Ezzel kapcsolatban Hoffmann Sándor kolozsvári gépészmérnök annak közlésére kéri fel lapunkat, hogy a helyi mérnök-kamarától vizsgálat megindítását kérte, miután egyedüli Hoffmann nevű tagja a mérnök-kamarának, a mérnök cím más részéről való használatára viszont úgy hivatásbeli, mint családi vonatkozásban károkat okoz számára.

— **Az olaszliszka rebbe.** Friedländer olaszliszka rebbe csütörtökig meghosszabbította kolozsvári tartózkodását. Látogatókat a Lengyel-szanaszatóriumban fogad.

— **„Zsidó város” létesítenek Sanghajban.** Japán körökből származó értesülések szerint a sanghaji Pingliang és Vard uccák között „zsidó város” létesítenek. A létesítendő város középpontját a Wayside-park fogja képezni. Ezen körök szerint a japán hatóságok máris elfogadták a zsidó város létesítésének tervét. A terv megvalósítására 30 millió sanghaji dollárt fognak felhozni. A Wayside-park környékén lakó zsidók számát tízezer lélekre becsülik.

— **Sirkőavatás.** Dr. Klein Miksa sirkőavatása f. hó 3-án, vasárnap délelőtt 12 órakor lesz az orth. zsidó temetőben.

— **Orvosi hír.** Dr. Deutsch Pál belgyógyász hazaérkezett és rendel újra, Timisoara I. Str. Ady 2., Palace-palota.

— **A lengyel kormány bezárta a varsói zsidó hitközség pedagógiai szemináriumát.** A varsói zsidó hitközség iskolaosztálya évek óta nevelőképző szemináriumot tart fenn, amely gondoskodik a zsidó nép- és polgári iskolák taneseményzetének utánpótlásáról. A lengyel közoktatásiügyi minisztérium most rendeletet adott ki, amelyben betiltja az iskola működését a következő iskolaévre. A rendeletet azzal indokolják, hogy az állami tanítóképzők szükségtelemess teszik a magán-szemináriumok fenntartását.

— **Salamon Etelka hegéditanítását** szeptember 1-én megkezd. Ugyanakkor kamarazene kurzusa is kezdetét veszi. Cím: Avram Iancu No. 7. I. em.

— **Al olasz tiszt a kolozsvári rendőrségen.** A kolozsvári sajtóban pár évvel ezelőtt sűrűn szerepelt Patrichio Dominico Valin olasz állampolgár neve, aki tiltott határátlépésért került az igazságügyi közegek elé. A kitűnő megjelenésű fiatal olasz tisztnek adta ki magát az öt kihallgató hatóságok előtt és elmesélte, hogy az Abessziniában küzdő olasz hadseregéből szökött meg, mert — így olvassa meg tetét — nem akart harcolni. Patrichio le-töltötte a rászabott fogházbüntetést, majd rossz társaságba keveredett, különböző betöréssel-lopásokban vett részt és ismét az igazságszolgáltatás elé került. A kolozsvári törvényszék ekkor egyévi fogházbüntetésre ítélte a kalandos multu olasz fiatalembert. Kiszabadulásakor érzékeny fogadalmat tett, hogy megjavul és tisztességes keretek között igyekszik elhelyezkedni a társadalomban. Temesvárra tette át székhelyét, ahol azonban rövid idő múltán a bűnvádi eljárások sorozata indult meg ellene. Azóta neve nem szerepelt a rendőri krónikákban. Ma reggel azonban a központi rendőrség közegei a Mihai Viteazul téren őrizetbe vettek egy gyanus külsejű férfit, előállították a bűnügyi osztályon, ahol a szolgálatos tiszt azonnal felismerte a züllött külsejű csavargóban Patrichio Dominico Valint.

Pályázat

A Zs. N. Sz. temesvári helyi csoportja ezennel pályázatot hirdet a temesvár-körzeti titkári állásra. Román állampolgársággal, megfelelő mozgalmi multtal, gyakorlatlaltal és a szükséges nyelvtudással rendelkező cionisták nyújtsák be ezévi szeptember 5-ig bezárólag írásbeli ajánlataikat a következő címre: Uniunea Nationala Evreiasca, Timisoara IV. Bulv. Berthelot 3. A kezdőfizetésnek számító honoráriumot az akceptálással egyidejűleg állapítja meg a helyi csoport vezetősége.

— **A gyomornyomás és gyomorfájás, rossz emésztés és fehér nyelvépedék, halvány arcszín és kedvetlenség** igen sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésünket reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel rendbesszük. Kérdezze meg orvosát.

— **Az ingatlan-könyvecskék ki nem töltése miatt.** Bucurestiből jelentik: A bucuresti bíróság tegnap hirdette első ítéletét a lakóki névjegyzékére vonatkozó törvény benemartása miatt. Maria Mihalescu asszonyt, az Aviator Stalpeanu ucca 2. számú ingatlanának tulajdonosát és Marasoiu Gh. nevű lakóját 10—10 ezer lej pénzbírsággal sújtották.

— **Eljegyzés.** Szuk Rózi Sighet és Gidáli Imre Simleul Silvaniei jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A Salamon Etelka Zeneóvódaja,** mely az elmúlt iskolai év végén oly szép eredménnyel zárult, szeptember 1-től újabb megkezdte működését. Mint az a tavalyi sikerek után várható is volt, az idén nagyobb keretek között. Külön csoportokban vannak beosztva a gyermekek 3—5 éves és 5—8 éves korig. Jelentkezni lehet d. e. 10—12-ig, d. u. 4—5-ig. Avram Iancu No. 7. I. em.

— **Tűz az Adesgo harisnygyárban.** Bucurestiből jelentik: Az Adesgo harisnygyár Paciuului uccai raktárhelyiségeiben ma reggel tűz ütött ki, amit egy órai erőfeszítések után sikerült eloltani. Az utolsó napokban ez a negyedik tüzeset az Adesgo raktárában, ami bűnös kezek munkájára vall.

— **Lefoglalták a zbaszini menekült-tábor pénzkészletét.** A zbaszini menekült-táborban, amelyben — mint ismeretes — a Németországból kiutasított lengyel zsidókat koncentrálták, megjelentek a lengyel hatóságok és a tábor egész pénzkészletét, összesen 3000 zlotyot lefoglalták. Az intézkedést azzal indokolták, hogy a TOZ zsidó menekültügyi szervezet nem egyenlített ki a pozeni adóhivatalnál fennálló tartozását. Az adóhatóságok figyelmen kívül hagyták a tábor vezetőségének tiltakozását, amely szerint ők nem felelősek a TOZ tartozásaiért. A pénz elkobozása igen kellemetlen helyzetbe hozta a tábor vezetőségét, amely most a tábor legelőnyösebb szükségleteit sem tudja fedezni. A zbaszini menekültügyi bizottság küldöttséget menesztett Varsóba, hogy tiltakozzék a népjóléti minisztériummal. A minisztérium ígéretet tett az ügy sürgős kivizsgálására.

DIANA

KINCSEL TÖBBET ÉR

— **Heschkovic Dezső hangversenye.** Heschkovic Dezső fiatal szatmári énekes, akit zenei körökben pompás tenorja és mély érzéssel telített éneke miatt második Schmidt Józsefnek neveznek, szeptember 10-én, vasárnap este Kolozsváron a Concordia klubban hangversenyezni fog. A hangverseny programjának javarésze zsidó templomi kompozíciókból áll. A jövővi tenorista hangversenye iránt városszerte élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Szeptemberi sportvonat Budapestre

utlevél nélkül

Csak személyazonossági igazolvánnyal!
Clujról indul szept. 12-én délelőtt 10 óra 45 perckor
Budapestre, visszaindul szept. 18-án reggel 7 óra 30 perckor.

Az utazás ára Lei 1.980⁰⁰ —
gyermeknek 10 évig **Lei 1.480⁰⁰ —**

Budapesti szálloda és kirándulások költségei lejben fizethetők!

AZ UTAZASON MINDENKI RÉSZTVEH ET KORRA ÉS FELEKEZETRE VALÓ TEKINTET NÉLKÜL!

Jelentkezési határidő szeptember 5-én estig.

Beiratkozási helyek kizárólag:

WAGONS-LITS\COOK
menetjegyiroda Cluj, Piața Unirii 18.

ECONOMIA
menetjegyiroda Cluj, Piața Unirii 23.

— **Sirkőavatás.** Néhai Fischer Samuné sirkőavatása szept. 3-án d. e. 11 órakor lesz megtartva a helybeli új neológ temetőben, melyre barátainkat és ismerőseinket ezuton hívjuk meg. Fischer Samu és gyermekei.

— **A nagybányai festők nevében csalt ki pénzeket.** Nagybányáról jelentik: Különös szélhámosági ügyben vezette be a nyomozást a nagybányai rendőrség. Egy Gaidus Stefan nevű egyén szélhámoskodik a nagybányai festőtársaság nevében. Nemrégben kérvény érkezett a bucegi királyi helytartósághoz, amelyet Manu Gheorghie, a nagybányai képzőművészeti társulat elnöke aláírásával láttak el. Az irás röviden arra kéri a helytartóságot, hogy anyagilag támogassa Gaidus Stefan, aki szegény, de tehetséges növendéke az iskolának. A helytartóság arra kérte a rendőrséget, hogy a valóságot állapítsa meg. Kiderült, hogy a bucegi helytartósághoz küldött kérvényt nem a társulat terjesztette fel, azon az aláírás hamis és egyelőre nem lehet tudni, hogy a bélyegző honnan származik, mert ugyanolyan, mint a társulaté. Ezenkívül a képzőművészeti társulat részére a munkaügyi minisztérium, több erdélyi bank és magánemberek küldtek pénzt, hogy azt adják át Gaidus Stefanak, de ilyen nevű növendék nincs Nagybányán és Manu Gheorghie azon összegeket visszaküldte. Minden valószínűség szerint az állítólagos Gaidus, aki a helyzettel ismerős kell legyen, a társulat nevében kért a minisztériumtól is, de valószínű, hogy többektől személyesen vett fel támogatást a képzőművészeti társulatra hivatkozva. Most ismét érkezett egy összeg a nevére és a rendőrség érelyesen nyomoz, hogy a veszedelmes szélhámost elcsipje.

— **Fontos tudnivalók iskolai beiratás ügyben.** A kolozsvári ortodox zsidó elemi iskola igazgatósága tudomására hozza az érdekelt szülőknek, hogy a beiratásokat a törvényes időn belül, szeptember 1—10. között fogja eszközölni. Az igazgatóság nyomatékosan felhívja azonban a szülők figyelmét arra, hogy a tanügyi hatóságok szigorú intézkedése folytán egy-egy osztályba negyven gyermeknél több fel nem vehető. Előfordulhat tehát, hogy valaki, bár 10-ét megelőzően jelentkezett beiratásra, még sem lesz felvehető, ha az illető osztályban már akkorra betelt a fentemlített létszám. Az iskola régi növendékei számára szeptember 4-ig bezárólag fenntartjuk a helyet; ezen időn túl, ha az illető gyermek osztályában már betelt a negyvenes létszám, még akkor sem áll módunkban a gyermeket beírni, ha az a mi iskolánk növendéke is volt. Kérünk mindenkit, aki e sorokat olvassa, hogy hívja fel erre ismerőseinek is a figyelmét, mert a törvény és szigorú intézkedése alól kivétel senki számára nem tehető. Minden, az esetleges késedelmesség miatt — a szülőkre háruló — következményekért az iskola vezetősége elhárítja magáról a felelősséget. Az igazgatóság.

— **Iskolai és óvodai beiratások.** A Regele Ferdinand uti zsidó óvodába és elemi iskolába az 1939—40. tanévre a beiratások szeptember 1-től 7-ig bezárólag tartatnak, naponta délelőtt 9—12-ig és délután 4—6-ig. Felkértenek az érdekelt szülők, hogy gyermekeiket ezeken a napokon feltétlenül irassák be, mert azontul nem áll módunkban sem az óvodába, sem az elemi iskolába senki sem beírni. A tanév ünnepélyes megnyitása 10-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz. Az igazgatóság.

TURISZTIKA

A **Hagibbor turistaszakosztálya** vasárnap kamionos kirándulást rendez a Géczy-várhoz és Járavizére. Jelentkezni péntek estig lehet az egyesület titkárságánál, Memorandulul 13. Vendégeket szivesen át a vezető-ség.

A **nagyváradai Makabi, az aradi Hakoah és a temesvári Kadima turistaszakosztályai** vasárnap újra közös kirándulást rendeznek, ezúttal az aradhegyfaljai Kaszójára. A három zsidó egyesület turistái együttesen nézik meg a csodás fekvésű és szép kilátást nyújtó Varful Tiganiort és a környező hegyeket, majd a délutáni órákban turista-öltözetben résztvesznek az aradi zsidó Nőegylet nyári mulatságán.

Az **Aurora turistaegetület** vasárnap autókamionnal a Kisbányai havasokba rendez kirándulást. Jelentkezni a Nicolae Torga 5 sz. alatti cukrászdában.

EGYESÜLETI ÉLET

— **Közügylést tart a szatmári Wizo.** Szeptember 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Cionista Otthonban, Str. Decabal 22, közgyűlést tart a szatmári Wizo, melyre tagjait és az érdeklődőket ezuton hívja meg a vezető-ség.

— **Garden partyt rendez a szatmári Cionista Szervezet.** Gazdag programmal szeptember 3-án, vasárnap este 9 órai kezdettel a Kereskedőifjak Köre kerthelyiségében (Petru Rares 11) garden partyt rendez a Zs. N. Sz. szatmári helyi csoportja. Esős idő esetén is megtartják a rendezvényt.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, augusztus 31.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Dala hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Csevegés. 19.17: Hírek énekesek hanglemezei. 20: Felolvasás. 20.15: Bécsi dalok. 21: Szimfonikus hanglemezek. 22: Hírek. 22.15: Táncclemezek. 23: Hírek. 23.15: Olasz hanglemezek. 23.30: Román est. Majd: Hírek külföldre idegen nyelveken.

Jeruzsálem, Délután 1.30: Hírek, hangverseny. 5: Hírek. A vidéki rádióelőfizetők kíváncságra előadott lemezek. 5.30: Héber nyelvoktatás. A szövetség mesterségerőli felolvasás. 6: J. Lavni nyelvészeti előadása. 8: Dalok. 8.15: Hírek, időjárás. 8.30: Hangverseny. 9.30: Pontos idő, időjárás, hírek angolul. 9.45: Könnyű zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Az Egyetemi Énekarok énekmegye. 13.40: Hírek. 13.55: Hegedűszámok. 13.30: Országos Postászenekar. 15.30: Hírek. 18.40: Magyar nóták. 19.50: Csevegés. 20.15: Hírek. 20.25: A rádió szalonzenekara. 21.35: A löcsei bíró leánya. Vidám hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Magyar-lengyel műsorcsere. 23.35: Táncclemezek. 24.30: Orgánazene. 1.05: Hírek.

Péntek, szeptember 1.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Dala hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Csevegés. 19.17: Hanglemezek. 20: Felolvasás. 20.15: Hanglemezek. 20.35: Fuvolaverseny. 20.50: Verdi: Othello operájának közvetítése hanglemezekben. Az opera után: Hírek külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem, Délután 1.30: Hírek. Fritz Zweig előadása. 5: Angol nyelvoktatás. 8: Tönach-olvasás. 8.10: Hanglemezek. 8.15: Időjárásjelentés, hírek héberül. 8.30: Leon Bloch karnagy vezetésével hangverseny. 9: Hírek angolul. 9.45: Felolvasás.

Szerkesztői üzenetek

Dumbrăveni, A. B. Sajnálattal, ilyen szerű címekekkel nem rendelkezünk Sziveskedjék talán egyik palesztinai ismerősehez fordulni.

Vilma királynő és Lipót belga király közvetítése

(Első oldali cikkünk folytatása)

...dőt, amely az angol jegyzék nyilván kedvezőtlen fogadtatása és az arra adott válaszközött elteit, jobban használta-e fel Hitler, mint a Franciaországgal való párbeszéd esetében? Még fogjuk tudni, hogy az az ember, aki őt világosan látja egy konflagráció szörnyű következményeit, vállalni fogja-e a háború felidézésének felelősségét, különösen, ha módot nyújtanak neki arra, hogy azt elkerülje?"

Lázás tanácskozások Párizsban
Párizs, augusztus 30. (Rador). Daladier kihallgatáson fogadta Lukacsievics párizsi lengyel nagykövetet. A miniszterelnök kihallgatáson fogadta Leon Blumot, aki kijelenté-

se szerint, mint a szocialista párt vezetője tanácskozott a nemzetközi helyzetről a miniszterelnökkel.

A moszkvai francia követ Párizsban

Párizs, augusztus 30. Bonnet francia külügyminiszter szeján délelőtt kihallgatáson fogadta Naggiar moszkvai francia nagykövetet, aki kedden este repülőgépen érkezett Párizsba. A megbeszélés után Bonnet az Elysée-palotába sietett, ahol jelen volt az új párizsi török követ megbízólevelének átadásánál.

Franasovici román nagykövet kedden délután hosszú eszmecsere folytatótt Bonnet külügyminiszterrel.

tartása ellen. A hajót már 128 órája tartják vissza Newyorkban, ami „barátságatlan gesztus az Egyesült Államok részéről”.

Nagyszabású hadianyagszállítások Amerikából Angliába és Franciaországba

A Reuter jelenti Washingtonból: Franciaország és Anglia felé a hadianyagszállítások az utóbbi napokban rendkívül nagy méreteket öltöttek. Gazdasági körökben ugyanis az a felfogás, hogy Roosevelt a semlegeségi törvény módosításának életbeléptetését ugyan akarja megoldani, hogy a hadianyag- és fegyverközvetíteli tilalom a háborús viszály kitörése

Berlin mérlegeli a közvetítést

Párizs, augusztus 30. (Havas). A Havas távirati iroda jelentése szerint a belga király és Hollandia királynője meggyőződtek abban, hogy országaik résztvesznek egy olyan esetleges nemzetközi értekezletben, amelyen Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország és Lengyelország közösen megoldást keresnek a jelenlegi helyzetre. A holland kormány hágal, valamint az említett öt állam fővárosában levő diplomáciai kirendeltségei ilyen értelemben közléseket tettek a hatalmak kormányainak. Hír szerint Franciaország a belga és holland uralkodók javaslatára kedvező választ ad.

Brüsszeli jelentés szerint Pierlot miniszterelnök közölte a francia, angol, német és olasz nagykövettekkel és a lengyel meghatalmazott miniszterrel, hogy Vilma holland királynő és Lipót belga király felajánlják legjobb szolgálataikat a béke megteremtésére, illetve a béke-

közvetítés céljaira. A holland kormány hasonló bejelentést eszközölt az említett öt hatalom hágal képviselőinél. Ezideig Franciaország, Anglia és Lengyelország adtak kedvező választ, körvonalazva azokat a kereteket is, amelyek között a békeközvetítés módzatait elgondolják.

Berlin mérlegeli a közvetítést

Berlinből jelenti a Rador: Lipót belga király és Vilma holland királynő közvetítő ajánlatáról behatóan tanácskoznak Berlin politikai körében. Általában leszögezik, hogy az érdekeltek állomok továbbra is a már leszögeztet és közismert állásfoglalás mellett maradnak. Ugyanakkor kijelentik, hogy a jelenlegi nehézségek békés megoldására vonatkozó valamennyi javaslatot a megérdemelt komolysággal fogják tanulmányozás alá venni.

Magyarország és a szlovákiai német megszállás

Párizs, augusztus 30. A „Sennalul” jelenti: Szlovákia német csapatok által történt megszállása nem váltott ki meglepetést a francia közvéleményből, sem a katonai körökből, mert hiszen mindenki tisztában volt azzal, hogy Szlovákia nem más, mint Berlin egyik tartománya. A jelek arra engednek következtetni, hogy a lengyeleket sem érte meglepetés, mert idejekorán megtették a szükséges védelmi intézkedéseket a Szlovákia felőli határ mentén.

Am a Budapesten szerzett értesülések egészen másra engednek következtetni. Németországban ez a lépés mély aggodalmat keltett Magyarországon lakossága és a kormány körében, amelyek attól félnek, hogy a német csapatok tulságos közelsége megbénítja Magyarország cselekvési szabadságát.

A legfőbb magyar fórumok tegnap és ma megbeszéléseket tartottak, amelyeknek során megtárgyalták a helyzetet. Valószínű, hogy az új helyzettel szemben Magyarország szívesen látná a szomszéd államokkal szembeni helyzetének tisztázódását, sőt a velük való kapcsolatainak megszilárdítását. Különösen Jugoszláviára és Romániára vonatkozik ez. Egy megemntadási szerződés kötése a két állammal állítólag a magyar politikai vezetők tervének homlokterébe került. Sőt, arról is beszélnek, hogy bizonyos előkészítő lépések is történtek ebben az irányban.

Budapest, augusztus 30. (Dunaposta).

A Times című angol lap budapesti tudósítója jólértesült magyar körökből szerzett értesülései alapján azt írja, hogy a magyar kormány mindent megtesz Magyarországnak minden összeütközéstől való távoltartására.

Bonyodalmak a megszállás körül

London, augusztus 30. Angol politikai körök nem itélik meg tulságos pesszimizmussal Szlovákianak német csapatok által történt megszállását. Bár nem tulajdonítanak nagy fontosságot ennek az újabb lépésnek, de nem tartják kizártnak, hogy éppen ez lesz az a pont, amely miatt tetőfokára hág a feszültség. A Lengyelországnak nyújtott garancia akkor lép életbe, ha közvetlen veszély fenyegetné. Most nagyon közel vagyunk ehhez a ponthoz — mondják Londonban — a szlovákiai megszállással kapcsolatban.

Lengyelország nem fenyegeti Szlovákiát

A Patt közleménye szerint Lengyelországnak sohasem voltak támadó szándékai Szlovákiával szemben. Tehát az a szlovák közlemény, amelynek értelmében engedélyezték német csapatoknak a szlovák területre való bevonulását állítólag védelmi célokból, semmiféle jogos alappal nem bírnak. A lengyel kormány ez ellen tiltakozott is a pozsonyi kormányfóval.

Roosevelt nyilatkozata az európai óceánjárók visszatartásáról

Newyork, augusztus 30. (Rador). A vámhatóságok utasítottak több óceánjárót, köztük a Bremen, Normandia, Aquitania és Transylvania gőzösöket, hogy ne távozzanak el, amíg a szükségesnek tartandó ellenőrzést meg nem ejtik.

Washingtoni Rador-jelentés szerint az amerikai kikötőkben horgonyzó idegen hajók felülvizsgálásával kapcsolatban Roosevelt elnök kijelentette, hogy ez a művelet egyáltalán nem rendkívüli jellegű. Minden nemzetiségű hajóval szemben alkalmazható, tehát nemcsak németekkel szemben. Célja az Egyesült Államokat minden felelősség alól mentesíteni arra az esetre, ha ezek a hajók felvolnának fegyverezve. Ilyen ellenőrzésnek fogják alávetni mindazon hatalmak hajóit, amelyek hadviselő felekké válhatnak. Roosevelt elnök hangoztatta, hogy az amerikai kikötők menedéket nyújthatnak a tisztán védelmi célból felfegyverzett kereskedelmi hajóknak, de ha azok más kereskedelmi gőzösök megtámadására lennének felfegyverezve, visszatartatnak, nehogy az Egyesült Államok legyenek felelősek az esetleges kártevésért.

Washington, augusztus 30. (Rador). A német nagykövet tiltakozott a Bremen vissza-

előtt megrendelt szállítmányokra nem vonatkoznak.

Bergemből jelentik: Morgenthau amerikai pénzügyminiszter szabadságát megszakítva, egy amerikai hajóval visszaindult az Egyesült Államokba.

Figyelmeztetés az állampolgárokhoz a hazatérés érdekében

Washingtonból jelenti a Reuter: Cordell Hull államtitkár utasította az USA összes követségeit hogy figyelmeztessék az amerikai állampolgárokat az azonnali hazatérésre. Ugyanakkor rendeletet adott ki, amely szerint a diplomáciai kar tisztviselőinek tilos elhagyni az Egyesült Államok területeit.

A francia kommunisták hűségnyilatkozatot tettek a kormánynak

Párizs, augusztus 30. (Rador). A Le Populaire, a szocialisták lapja Marcel Cachin kommunista szenátor nyílt levelét közli, aki hangoztatja, hogy ebben a sulyos órában a kommunista párt kijelenti, hogy ha Hitler kancellár hadat üzen Franciaországnak, a szorosan egygyéforrott francia népet fogja magával szembeállítani és a kommunistákat az első sorokban az ország biztonságának védelmében. Kijelentjük, — mondja Cachin, — hogy helyeseljük a kormány által a határok biztosítására és a támadásnak kitett nemzet segítségére hozott intézkedéseket, mely nemzethez régi szövetség köt bennünket. Az összes franciák együttes megteremtésének szükségességét nyilvánítjuk ki. A mellettünk álló francia munkások százezrei egyetlen mezdulatot sem fognak tenni a francia egy-

ség ellen, amely elengedhetetlen a nemzetvédelem számára.

Léon Blum a levélhez a következő kommentárt fűzi: A kommunisták azok, akiknek ki kell egyenlíteniük az ellentétet, amely fennáll a kommunisták ezen ünnepi nyilatkozata és a német-szovjet paktum között.

Párizsból jelenti a Rador: A legutóbbi napok feszült politikai atmoszférája miatt bevezetett sajtócenzura drákói szigorral kezdte meg működését. A szerdai francia lapok hasábjain már erősen érezhetővé vált a cenzura működése. Legjobbban az „Action Française” című jobboldali lap sínylette meg a cenzurát. Legutóbbi számának első oldala majdnem teljesen fehéren került ki a cenzurázás alól.

Megalakult az új japán kormány

Tokió, augusztus 30. (Rador). A japán kormány kedden éjszaka mégis véglegesen megalakult Abe tábornok elnökletével, aki a külügyi tárcát is megtartotta.

Ujabb tokiói jelentés szerint a császár szeján reggel kihallgatáson fogadta Abe tábornokot, az új miniszterelnököt és hozzájárulását adta az új kormány összetételéhez. Az új kabinet azután letette az esküt.

Az Abe-kormány tagjai a következők: Miyagagi: igazságügyminiszter, Kakishi Kawarada: nemzeti nevelésügyi, Kakuo Godon altengernagy: közlekedésügyi, Ryutano Nagi vasutügyi és Tsunec Kanemitsu, a kontinentális ügyek minisztere.

A Domej iroda jelentése szerint japán politikai körökben azt hiszik, hogy a külügyminisztériumot Abe miniszterelnök

ideiglenesen vállalja, amíg azt Sigemitsu, vagy Togo átveszik tőle.

A Havas jelenti Tokióból az új japán kormány, amely nélkülözi a színt és a magasló egyenlőségeket, az első vizsgálata eléggé semleges képet mutat. Politikai körök mégis kihangsúlyozták, hogy az új kormányt erőteljesen támogatják az összes mérsékelt körök, amelyek a kínai háború kezdete óta most előnyben ritka egységséggel csoportosultak az új kormány körül. Ily módon az új emberekből összeállított japán kormány kedvező kilátások mellett kezdi meg munkáját és az egész Japán közvélemény azt reméli, hogy a kormány önálló politikát fog folytatni, vagyis alá fogja rendelni az európai országokkal való kapcsolatait a kínai konfliktus befejezésének.

Rendületlenül folynak a háborús előkészületek

London, augusztus 30. (Rador). Kanada elrendelte a részleges mozgósítást, ami azt jelenti, hogy teljesen szolidáris az anyaországgal.

Dél-Afrika vezetősége sűrűsösen összehívta a nyári szünetét élvező parlamentet abból a célból, hogy határozzon, vajjon együtt halad-e Londonnal egy konfliktus esetén?

Ausztrália egyelőre csak szigorú valutaellenőrzést léptetett életbe a font zuhanásának megakadályozására.

Indiában az alkirályi hivatal az illetékesek beleegyezésével bevezette a sajtócenzurát. Uj-Zéland bejelentette, hogy Ausztrália példáját követi.

A napok óta tartó angol-török katonai tárgyalások szerdán végetértek.

Az angol kormány betiltotta a fontos nyersanyagok kivételét

A Reuter jelenti Londonból: A brit kormány megtiltotta a különböző ércek és nyersanyagok kivételét. Ugyanquy tilos a hadiszerek kiszállítása, még akkor is, ha azok idegen állam számára készülnek. A kereskedelmiügyi minisztérium közölte az azoknak az árucikkneknek lajstromát, amelyeknek kivétel

tele mátlól kezdve tilos. Kivételek a dominiumok és a gyarmatok területei, amelyekre a rendelkezés nem vonatkozik.

Az angol hajós vállalatok közölték, hogy gőzösek elkerültek a német és a keleti tengeri kikötőket. A kormány hivatalosan értesítette a német kereskedelmi ügyvivőt, hogy a megrendelt 5000 tonna rezet és 3000 tonna kaucsukot nem engedni utnak indítani a Harmadik Birodalomba.

Hága, augusztus 30. (Rador). A hollandiai vasutak vezetését a katonság vette kezébe.

Stockholm, augusztus 30. A svéd hajótársaságok utasították gőzösek kapitányait, hogy ne fussanak be a német és a lengyel kikötőkbe.

Hága, augusztus 30. A hollandiai városok összes polgármesterei visszatértek szabadságukról és ugyancsak visszarendelték a szabadságon lévő összes tisztviselőket is.

Oslo, augusztus 30. A norvég kormány részleges mozgósítást rendelt el.

A norvég nemzeti bank nem jegyzi tő az angol fontot.

Belgiumban is szigorú sajtócenzurát vezettek be

Brüsszélből jelenti a Rador: A mozgó idejére Belgiumban is szigorú sajtócenzurát vezettek be, azzal a céllal, hogy a sajtó ne támogassa a Belgium semlegeségét. A sajtóvétségekre 1 éves börtönbüntetést helyeznek kiállításba.

Lezárják a svájci határt

Genf, augusztus 30. A svájci szövetségi tanács részleges határozatot rendelt el Itália, Németország és Franciaország felé.

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

MINDEN Hölgyet

értesíték, hogy tanulmányutamról hazakerkeztem.

Ella Kozmetikai Intézet

Hirsch Ella

Cluj, Reg. Ferdinand 11. Etaj I. (Gólya épület). Legmodernebb francia és angol kozmetikai ujdomságokkal állók a n. é. hölgyközönség rendelkezésére. Tanítványkiképzés, olcsó árak.

SPORT

A vásárhelyi Makkabi nyerte a zsidó sport-egyesületek uszóversenyét

A verseny második napján újabb hat Makkabi rekordot javítottak

Tárgu-Mares, augusztus 30. (Az Uj Kelet tud.) A zsidó sportegyesületek uszóversenyének második napja változatlan nagy érdeklődés jegyében nyert lebonyolítást a városi strand medencéjében. A másodnap eredmények a következők:

4x50 m ifjúsági gyors: 1. Makkabi I Marosvásárhely (Fritsch Andor, Jakobovits Ödön, Molnár László, Fekete György) 2:19.5. Makkabi rekord. 2. Makkabi Nagyvárad (Zonger, Schwartz, Fülöp, Katz) 2:26.4. 3. Makkabi II Marosvásárhely (Stein II, Frei, Fodor, Rosenfeld II) 2:28.2. 4. Haggibbor Kolozsvár.

50 m leány gyors: 1. Grünwald Éva Haggibbor Kolozsvár 47.7. Makkabi rekord. 2. Stein Judit Makkabi Marosvásárhely 0.57. 3. Rosenfeld Magda Makkabi Marosvásárhely 1.02.

200 m férfi mell: 1. Sebestyén Gy. Haggibbor Kolozsvár 3:15. Makkabi rekord. 2. Stern Károly Makkabi Nagyvárad 3:28.2. 3. Jakobovits Ödön Makkabi Marosvásárhely 3:31.6. Indultak tizen.

3x100 m női vegyesstaféta: 1. Makkabi Marosvásárhely (Jakobovits Éva, Szabó Juci, Grünfeld Lili) 5:36. 2. Makkabi Nagyvárad (Desberg Ágnes, Rosenfeld Manó, Kálmán Magda) 7:47. 3. Haggibbor Kolozsvár (Goldstein Aliz, Blatner Magda, Herczeg Lili).

100 m női gyors: 1. Grünfeld Éva Haggibbor Kolozsvár 2:05.4.

400 m férfi gyors: 1. Katz László Makkabi Nagyvárad 6:43.6. 2. Sándor László Haggibbor Kolozsvár 6:57.4. 3. Kohn József Makkabi Marosvásárhely 6:59.4. Indult öt versenyző.

100 m ifjúsági gyors: 1. Katz László Makkabi Nagyvárad 1:16.5. Makkabi rekord. 2. Fritsch Andor Makkabi Marosvásárhely 1:18.2. 3. Schwartz Artur Makkabi Nagyvárad 1:21.4. Indult kilenc versenyző.

200 m női mell: 1. Szabó Judit Makkabi Marosvásárhely 3:56.8. Makkabi rekord. 2. Blatner Éva Haggibbor Kolozsvár 4:08. 3. Goldstein Aliz Haggibbor Kolozsvár 4:24.

50 m leány hátúszás: 1. Jakobovits Éva Makkabi Marosvásárhely 49. 2. Grünwald Éva Haggibbor Kolozsvár 53.6. 3. Braun Karmela Makkabi Marosvásárhely 58.9. Indult hat versenyző.

50 m gyermek gyors: 1. Friedmann András Makkabi Nagyvárad 44.1.2. Sebestyén III Haggibbor Kolozsvár 46.2. 3. Láb Ernő Makkabi Marosvásárhely 52.2.

3x100 m férfi vegyesstaféta: 1. Makkabi Nagyvárad (Grünwald, Stern, Katz) 4:19.7. Makkabi rekord. 2. Makkabi Marosvásárhely (Erdélyi József, Fritsch Andor, Jakobovits Ödön) 4:20.2. Makkabi rekord. 3. Haggibbor Kolozsvár (Róbert György, Sebestyén György, Sándor László) 4:27.6.

4x50 m női gyorsstaféta: 1. Makkabi Marosvásárhely (Rosenfeld Magda, Stein Juci, Szabó Márta, Grünfeld Lili) 4:19.1.

Műugrás: 1. Aszódi Sándor Hakoah Arad 40.50 pont. 2. Fritsch Bandi Marosvásárhely 23.50 pont. 3. Sebestyén György Haggibbor Kolozsvár 5 pont.

Vízpótló: Makkabi Marosvásárhely—Haggibbor Kolozsvár 9:1 (3:0). Makkabi Nagyvárad—Haggibbor Kolozsvár 3:2 (1:2).

A pontverseny végső állása:
1. Makkabi Marosvásárhely 170 pont.
2. Makkabi Nagyvárad 80 pont.
3. Haggibbor Kolozsvár 59 pont.
4. Hakoah Arad 16 pont.

A versenyt tehát imponáló ponttelőnnyel ismét a marosvásárhelyi Makkabi nyerte, amely további egy évre megszerezte a Sennesele Béla által alapított „Ben Cion” Kupa vedelmét. A marosvásárhelyi Makkabi újabb sikere a legjobb bizonyítéka annak, hogy a zsidó sporttevékenység eredménye nem ad el.

A versenyt tehát imponáló ponttelőnnyel ismét a nagyvárad Makkabi is, amelynek éve működő gárdája a verseny második napján végzett. Figyelemreméltó fejlődésről tanúsított az aradi Hakoah is. Ezzel szemben a kolozsvári Haggibbor, amely az első versenyen a kupát nyerte, míg a tavaly a második helyen végzett, ezúttal a harmadik helyre esett vissza. A Haggibbor gárdáján nagyon érzik a megfelelő szakszerű vezetés hiánya. Általánosságban, az erdélyi zsidó uszósport fejlődését mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a tavalyi eredményekhez viszonyítva az idei verseny folyamán tizenhárom Makkabi rekordot javítottak meg a versenyzők.

A verseny este az Avoda Klubban rendezett záróünnepélyvel nyert befejezést. Ennek során először Engelberg Dezső dr., a vendéglátó vásárhelyi Makkabi elnöke tartott megleghangú beszédet, majd kiosztotta a verseny nyertesének a jutalmakat. Salamon Ignác dr., az Erdélyi Makkabi Szövetség és az aradi Hakoah nevében mondott beszédet. NaSch József, a marosvásárhelyi Makkabi uszószakosztályának egyik vezetője felolvasta a verseny eredményeit, majd Engelberg Dezső dr. záróbeszédével ért véget a technikaileg is kifogástalanul megrendezett verseny, amelynek győztesei közül az első és

második helyezettek izléses bronzérmét, míg a harmadik helyezettek oklevélkitüntetésben részesültek a marosvásárhelyi Makkabi lelkes vezetősége részéről.

Mi újság a sportvilágban?

A Haggibbor futballszakosztályának vezetősége értesíti a szakosztály összes játékosait, hogy ma, augusztus 31-én csütörtökön este 9 órai kezdettel a Haggibbor Otthonban igen fontos értekezletet tart. Kérnek az összes első csapatbeli és ifjúsági játékosok pontos időben megjelenni.

A bucuresti Juventus csapata vasárnap Temesváron a Ripensia csapatával mérkőzött, amelyen 3:0 arányú vereséget szenvedett. A Juventusban Szadovszky és Prasler nem játszottak, mert amikor a csapat kiment a bucuresti állomásra, a két játékos kijelentette, hogy nincs kedve Temesvárra utazni. Bucuresti sportkörökben úgy tudják, hogy a Juventus vezetősége mindkét játékos szereplési jogát egy évre felfüggeszti.

KÖZGAZDASÁG

Az angol font árfolyamesésének okai

Az angol valutakiégénylítő alap egyelőre felfüggesztette működését

London, augusztus 30. Az angol valutakiégénylítő alap pénteken elhatározta, hogy a működését egyelőre felfüggeszti, vagyis nem intervénál a font-árfolyama érdekében. Ezzel egyidejűleg az angol kormány New Yorkban és Párizsban felmondta az 1938. szeptember 26-ika óta működő angol-francia-amerikai valutáris együttműködést, azzal, hogy egy későbbi időpontban az együttműködés folytatható lesz. Az egy napos felmondási idő lejártá után úgy az angol font, mint a francia frank árfolyama a szabad kereslet-kínálat viszonya szerint alakult. Mivel a világgazdasági események miatt mindkét valutában óriási kínálat indult meg, az angol font árfolyama — a dollárral szemben — közel tizenkét százalékkal, a francia frank árfolyama pedig közel tíz százalékkal esett. Az aranyárak Londonban a fentieknek megfelelő emelkedést értek el, amennyiben Londonban egy uncia szinarany 161 shillinges árában jegyeztek, az egy hónappal ezelőtti 143 shillinges árral szemben.

Az angol hivatalos jelentés az angol valutakiégénylítő alap működésének felfüggesztését azzal indokolja, hogy háború esetén a valutakiégénylítő alap aranykészletét más

célokra kell tartalékolni. Az angolok után hasonló intézkedéseket tett a francia kormány is, bár a Banque de France túl nagy árfolyamesést még sem enged meg a francia franknál.

Az angol valutakiégénylítő alap működésének felfüggesztésével megszűnt a valutáris együttműködés a fontsterling-block állammal is. Ennek megfelelően a fontsterling-blockhoz tartozó skandináv államok és egyes angol domíniumok bejelentették, hogy valutájuk árfolyama független az angol fonttól.

A SZIFILISZ

nem gyógyíthatatlan betegség.

Kezelhető diszkrétan az új külföldi tudományos alapon készített „ARONGYL” pasztillákkal. Az egészségügyi minisztérium által engedélyezve. Kapható az összes gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy utánvétellel 450.— lejért dr. C. Gucl gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 33. (Frascati-palota). Felvilágosító broszúrát ingyen küld diszkrét módon „NIFAR” Str. Maria Rosetti Nr. 47.

Milyen gazdasági intézkedéseket léptettek életbe egyes államok a jelenlegi világgazdasági feszültséggel kapcsolatban?

Az Uj Kelet eddigi számaiban beszámoltunk arról, hogy a világgazdasági feszültség Románia gazdasági életében kevés változást idézett elő és így különleges kormányintézkedésekre sem volt szükség. Viszont más államok számos gazdasági megszorító intézkedést léptettek életbe, főleg olyan államok, ahol az ilyen megszorító intézkedéseket eddig nem ismerték. Az alábbiakban ismertetjük azokat az intézkedéseket, amelyek miatt a világgazdaság súlyos hátrányokat szenved.

Tilos a nyersanyagkivitel
A norvég kormány rendeletet adott ki, amelyben betiltja a norvégiai nyersanyagok és áruk kivitelét, illetőleg az ezek exportjához előzetes kormányengedély szükséges. A rendelkezés alól kivétel: a fa, hal és vasérc.

Az egyiptomi kormány betiltotta a szén, petróleum, fa, gyógyszerek, gyapotárak, stb. kivitelét.

A belga kormány minden hadianyagnak számító nyersanyag, élelmiszerek, stb. kivitelét tiltotta be.

Élelmiszer felhalmozások
Az angol kormány Uj-Zeelandban egymillió darab juhot vásárolt, amelyeket szükség esetén levágva — fagyaszott állapotban — Angliába szállítanak, élelmiszeri célokra.

A svájci kormány az importált élelmiszerek összeírását rendelte el, egyben betiltotta, hogy magánosok ilyen élelmiszereket — a szükségleten felül — felhalmozzanak.

A német kormány bevezette a jegyrendszer különböző textilárakra és más közszükségleti cikkekre, az eddigi élelmiszerekre bevezetett jegyrendszer mellett.

A danzig kormány Danzig területére is életbe léptette a Németországban bevezetett

korlátozó rendelkezéseket és az élelmiszer-jegyrendszert.

Valutáris intézkedések
Az ausztráliai kormány betiltotta az aranykivitel és devizakorlátozó intézkedéseket léptetett életbe. Hasonló intézkedéseket tett Uj-Zeeland kormánya is.

A kanadai kormány a hajózási társaságokat fokozott ellenőrzés alá helyezte, azzal, hogy szükség esetén csak állami irányítással dolgozhatnak.

A holland jegybank a 2 százalékos bankrátát 3 százalékra emelte fel.

Tízmillió literes bortermésre számítanak. A földművelésügyi minisztérium hivatalos becslése szerint az idei szőlőtermés negyven százalékkal kisebb, mint más években. A becslés szerint az ezévi bortermés alig tízmillió liter lesz. Eppen ezért a borárak szilárdak.

Nem engedélyezték a bánsági élőnyulak németországi exportját. Hetekkel ezelőtt harmadtagu német küldöttség érkezett Temesvárra, hogy nagymennyiségű élőnyulat szállítson, amelynek értelmében 8000 élőnyulat exportálhatnának a Bánság területéről.

A bánsági vadászárságok azonban tudomást szereztek az engedélyről és síngős lépéseket tettek annak a megsemmisítésére. A vadászárságokat Geormaneanu ezredes, Temes-tartomány csendőrségi felügyelője képviselte és személyesen járt el a minisztériumi hatóságoknál.

Az ezredes kijelentette, hogy nemzetgazdasági szempontból sem helyes a vadállomány ilyen mértékű ritkítása. Az illetékes hatóságok figyelembe vették ezeket a szempontokat és megsemmisítették a 8000 nyulat kivételére vonatkozó engedélyt.

Erelmeszesedés, magas vérnyomás, szív-morbántalmak, máj és vesebajok ellen

Lithines Vichy Tillat

az egyedüli gyógyszer.

A francia Vichy-forrás gyógyszert tartalmazza.

Zürichi árfolyamok (augusztus 30., nyitás): Holland forint 237.—, dollár 442.50, font 19.10, francia frank 11.075, olasz lira 23.—, belgas 74.75. A többi valuta árfolyama hiányzik a zürichi táviratból.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.50
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.00—673.44
holland forint	76.11—77.26
svájci frank	31.88—32.26
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehkorona (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovakkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szilárdak, Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1440—1450
angol font, 20%-os kvóta	1450—1460
angol font, 40%-os kvóta	1163—1170
dollár, 30%-os szabadkvóta	330.50
svájci frank, 30%-os kvóta	74
francia frank, 20%-os sz.kvóta	8.05
francia frank, 30%-os kvóta	8.30
holland forint, 30%-os kvóta	164
belgas, 30%-os kvóta	56.50
svédkorona, 30%-os kvóta	80

A B) lista kompenzációs árfolyamai:
font angol árukra ————— 1250 lej
font más államok áruira ————— 1365 „
font angol gyarmatok áruira ————— 1300 „
belgas ————— 48—49 „
holland forint ————— 140—142 „

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma az év leghőbb zenei filmjének bemutatója: Nagy keringő. Strauss halhatatlan melódiai kelmek életre ebben a filmben. Az örökvidám császárváros úde bája megtölti a szívet a fiatalság varázásával. Főszerepekben: Luise Rainer, Fernand Grawey, Miliza Korjus.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Szezonnyitó nagy preimer! Egy királynő napóját Főszereplők: Anna Neagle és Anton Walbrook. A film előtt: Uj szenzációs Paramount világhírű.

A THALIA MOZGO MUSORA:

Szenzációs kettős műsor: 1. Gibraltar. Viviane Romance és Erich von Stroheim világhírnévű filmje. Kémek izgalmas harca a Földközi tenger kulosán, Gibraltárnak hadititkaiért, egy szerelmi történet keretében. 2. A hegyek királya. John Wayne cowboy premier-sígerfilmje. Előadások: 3. 6 és 1/2 órák.

A SELECT MOZGO MUSORA:

Angyalok pokla. Izgalmas film, teljesen új tartalommal, mely a női pilóták küzdelmes életét mutatja be. Főszerepekben: Alice Faye, Constance Bennett, Nancy Kelly, Charles Farrell.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:

Rendkívüli dupla műsor! 1. A társadalom bíne. Danielle Darrieux, napjaink legünnepeltebb francia művésznőjének egyik remeke. Érdekes film egy mai diáklány küzdelmes életéről. II. A csavargók. Minden jelenetében mosolyra készíti ez a kedves vigjáték a nézőt, melynek főszerepét Paul Hörbiger alakítja.

A RIO MOZGO MUSORA:

Ma 3, 6 és 9 órák két világhírnévű: I. Hare az aranyért. Izgalmas Wild-west színes filmdráma. Az évad szenzációja. Fősz.: George Brent, Olyva de Havilland, Claude Rains és Margaret Lindsay. II. A veszedelmes asszony. A legnagyobb sikert elért filmsíger, pazar rendezés, tánc, zene. Fősz.: Bette Davies, Henry Fonda és Margaret Lindsay. III. Journal.

Mi a teendőnk Hámán napjaiban?

Írta: SIMON DUBNOW

Alábbi levelet a nagy zsidó történetőr a Varsóban megjelenő „Auf'n Scheideweg” című jiddis folyóirat augusztusi számában írta.

Kedves barátaim!

Az 1937-es évben mult kétezer esztendeje, hogy a római uralkodó Pompejus magával hozta Jeruzsálemből az első zsidó foglyokat Rómába (a keresztény idősámítás előtti 63-ik évben). Ez kezdete volt az európai zsidó jásuvnak. Nehány év elmultával a foglyok már szabad emberek voltak és Ciceró, a nagy római szónok magának tanusította, hogy a zsidók tekintélyes szerepet játszottak a római társadalmi életben. Mi tehát megülhetünk volna az európai jásuv kétezer éves jubileumát, ha a harmadik évezred elején ezt az „ünnepet” nem zavarták volna meg a germánok, akik Pompejus cézár idejében még félvad életet folytattak. A két hitleri év — 1938 és 1939 — sok emberre azt a benyomást tette, hogy rome most kezdődik az európai zsidóság „chorbanja”, az orosz pogromok, az ukrán-Petljura üldözések. Most a közép-európai zsidóellenes törvények összesítik a régi idők kínzásait, de modern gyilkos és rabló eszközökkel, amiket csak inkvizitórius fantáziája tudott kieszelni. Valóban Hámán idejét éljük. A nácizmus „kiirtási” rendszere voltaképpen nem más, mint a hámáni tervek lefordítása; „hogy kiirtassanak, hogy megölessenek, hogy elpusztíttassanak az összes zsidók”. Csak annyi különbség van a kettő között, hogy a hámáni idők terve megmaradt tervnek, mert a zsidó nép szembe helyezkedett a terrorral és Hámánt az akasztófára küldte, míg Hitler, Göring és Streicher ugyszólván egészen végrehajtotta akaratát. Németország, Ausztria és Csehszlovákia egy milliónyi zsidósága megsemmisült: ki vannak fosztva, meg vannak semmisítve. Egyik fele elűzve, másik fele még Németországban él, de már csak mintha foglyok, vagy tuszok lennének, akiket lassan halálra kárhoztatnak. Minden kontinensen és minden tengeren hallani lehet a „gólé askenáz” a németországi száműzöttek tizezreinek segélykiáltását, akik minden ország kapuján kopognak, de nem engedik be őket. Vagy az emigrációs törvény alapján, vagy egyszerűen gonoszszágból.

Mit kell ilyen időkben cselekedni? Ilyen korban, amikor nyakunkra teszik a kést, nagyon sietni kell a mentéssel, oda kell futni és a rabló kezét el kell lökni, meg kell menteni az áldozatot. Világmozgalmat kell indítani az erőszak ellen és egyben szervezeteiket kell teremteni az elűzöttek, vagy elmenekültek számára. Az utóbbi időben a zsidó és részint nemzsidó világ is abban az irányban dolgozik, mert fölismerték a nácirendszer veszedelmét az egész emberiségre. Ebbe a hatalmas harcba bele kell vetni a zsidó nép minden aktív erejét, hogy Európa kiemeltessék a mocsárból, amelybe beleesett és megmentessék az európai zsidóságot az elmerüléstől. Első helyen áll a mentési akció, később sor kerül majd az összerombolt világ helyreállítására és a mi saját kis világunk a szabadság és igazságosság, az emberiség és népprogram alapján való fölépítésére.

Eppen a háborus ijedelem mai napjaiban érkezett hozzám a ti újságtok „Auf dem Scheideweg”, ami normális időkben nagy örömet szerzett volna nekem, de napjainkban kritikus gondolatokat támaszt bennem. Üdvözlöm azt a tényt, hogy emberek azt mondják „válaszaton vagyunk”, revízió alá kell venni a zsidó intelligencia régi utjait, ki kell vizsgálni, vajjon helyesek voltak-e azok a multbar. és nem kelle most változtatni rajtuk. Napjainkban, amikor fizikai létünkért va-

ló harc folyik, a mi emberi melószágunkért, amikor minden nap ezrével tépi ki soraink közül az áldozatokat és amikor testvéreink milliói pusztulnak, amikor nagyon sokan önkézzükkel oltják ki életüket, amikor a sok nélkülözés és gyöttrődés örületbe kergeti őket — kérdelem, vajjon ilyen időben lehet-e szó az ideológia revíziójáról? Véleményem szerint nem szellemi értelemben állunk választaton, hanem azon a harctéren, ahol rengeteg összezárt és megkínzott emberünk esik el.

Felmerül a kérdés: Mit csinálhatnak fegyvertelen zsidó tömegek ezen a különös harctéren? Nagyon sokat! Egy nemzetközi milliós nép, amely telítve van gyűlölettel az erőszak politikája iránt, erős élesztője lehet a világnak, fölrázhathatja az emberek lelkiismeretét az erőszak rendszere ellen. Ez egyik része a harcnak. A másik része még fontosabb: el kell rendeznünk üldözött testvéreinket, akik a világ minden részében födelet keresnek fejük fölé. Nehéz harcot kell megvívunk: Erec Jiszráélben az arab terroristákkal és arabofilokkal, nemkevesébe azonban a palesztinai kormányral. A többi bevándorló országban harcolnunk kell a lezárt kapuk politikusi ellen. Ez persze csak ama országokra szól, ahol még bizonyos szimpátiával viselkednek irányunkban. Ahol meg akarnak a zsidó nemzetiségétől szabadulni, tovább kell harcolnunk a mi jogainkért.

Ilyen módon elég sürgős és elég nagy munkánk akad, olyan munka, amely talán tulmegy a mi erőinken.

Ilyen időben a lemondás és rezignáció hangulatával jönnék hozzánk, hogy szálljunk magunkba, és hogy szeressük Istent. Nem először hallunk mi ilyen vezekló hangokat. Az utóbbi hatvan esztendőben az orosz és német pogromok közötti időben, nem egyszer csináltuk végig a mi eszménk revízióját: Chibbat Cion, politikai és szellemi cionizmus, galúti autonomizmus, terrorizálizmus és szocialista kombinációk különböző „izmusai” száguldoztak a levegőben. Önök kedves barátaim, nagyon igazat mondanak, amikor azt írják, hogy minden nagyobb katasztrófa után, amely a népet érte, új energiák támadnak és egyben a lelkek számadásának is meg kell történnie.

Ugy van! Mindez megtörténhetik a katasztrófa után, de nem a katasztrófa napjaiban. Elvégre még nem jutottunk ki a katasztrófából, amely sokkal hosszabb tartamu és sokkal élesebb, mint a legutóbbi évszázad összes katasztrófái. Ha majd vége lesz a „gérus askenáz”, a németországi üldözéseknek és ha majd a százezernyi menekültek elrendezték a különböző országokban, akkor körülnézhetünk és megállapíthatjuk, hogy az asszimilációs irányzat milyen mértékben pusztított sorainkban, milyen mértékben tépte ki a rasszizmus vihara zsidóinkat, hogyan lehet megmenteni ezeket a lelkeket az új generáció szellemisége számára. Addig azonban a testiségüket kell megmenteni. *Előbb a zsidókat, aztán a zsidóságot.* Egyelőre azonban harcolnunk kell a zsidógyűlölet járványa ellen. A mi emancipáció-ellenes korunkban nem tehetjük fel az ironikus kérdést, hogy mit hozott nekünk az emancipáció? Igaz, hogy asszimilációt hozott, de egyúttal szabadságot is, emberi méltóságot. Felébresztette a zsidóban a szabad embert. A mi nagy mozgalmunknak az utóbbi fél évszázadban a tartalma az volt, hogy harcoljunk az emancipációért, de asszimiláció nélkül; küzdjünk polgári és nemzeti jogainkért. A világháboru után már kiküzdöttünk ilyenszerű szabadságot, de csak jogilag. A Népszövetség konvencióiban, amelyeket a kelet-európai államokkal kötött, mintha már megvalósultak volna ezek a teljes emancipációra vonatkozó igények. Ekkor jött a hitlerizmus, amely megmégerte a nagy zsidó centrumok országában is a koponyákat.

Mondhatjuk-e vajjon, hogy az emancipáció bennünket becsapott? Harcolnunk kell az emancipációellenes szellemmel, harcolnunk kell az ellen, hogy evakuálj-

București szenzációja!

Megnyílt PUSKAS BÉLA és KALLÓ KÁROLY zenekarával a Bul. Elisabeta 2 (Cercul Militar) alatt levő

MIRCEA CEL MARE ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZ

teljesen ujonnan renoválva. Kifőző erdélyi konyha. Külön játékos és rummy-terem. Gazdag menü Lei 36, Villásreggeli sörrel és kenyérrrel Lei 24. Vásárhelyi flekken és vargabéles naponként kapható. Reggelig nyitva, éjjel után különféle korhelylevelesek. Szíves pártfogást kér a kolozsvári és marosvásárhelyi „Newyork” kávéház volt tulajdonosa: BENJAMIN MIHALY.

nak zsidókat ama országokból, hol együtt dolgoztak évszázadokon át a keresztény lakossággal. Harcolnunk kell és nem szabad leejteni kezünket és sóhajtoznunk. Csatlakoznunk kell az antiagresszív blokkhoz, a demokratikus országok politikájához, amely nem türi az erőszakot. Ha ez a mozgalom bármilyen formában fölszabadítja Európát, akkor annak zsidó része is felszabadul.

Mostanában ünneplik, az ellenforradalom borzalmas napjaiban a nagy francia forradalom százötven éves fordulóját, amely esemény a világtörténelem számára új korszakot nyitott. A mi népünk progresszív körei lelkesedéssel fogják ünnepelni „felszabadulásunk idejének” eme első szimbólumát. Két év mulva jubilálni fogjuk első emancipációnk (1791) évfordulóját. Akkor a világ emlékeztetőbe fogjuk idézni, hogy az akkori elemi polgári emancipációhoz az utóbbi évtizedekben hozzászereltük még nemzetiségi emancipációnkat is, helyesebben az autóemancipációt. Mi állunk, vagy pusztulunk az egész emberiség progressziójával, vagy hanyatlásával, semmiesetre sem azonban annak degenerált részével.

A jelszó: „Vissza a gettóba!” immár nem új és az utóbbi évtizedekben gyakran hallottuk. Ha ez a jelszó azt jelentené: Vissza a zsidó kultúrához, vagy pedig vissza a modern élet közepette is megtartott zsidósághoz! — akkor ez még beletalál a zsidó nemzeti mozgalom programjába. De

a középkori gettóba és az ő zsidó formái közé a progresszív zsidóság soha nem fog visszatérni. Ugyanaz az eredménye lesz egy ilyen jeleszónak, mint amilyent a keresztény körökben is hallunk. A vallásos tömegek meg fognak maradni az ő hitük mellett, de a liberálisban gondolkozókat nem lehet majd sem a bet hamidrásba, sem a templomokba visszahódítani.

Közel száz évvel ezelőtt Sámson Rafael Hirsch, az új ortodoxia megalapítója, az ő „19 levelében” proklamálta a követelést: ne a Tóra igazodjon az élethez, hanem az élet a Tórához. Azóta egész zsidó generációk életformája bebizonyította, hogy meg lehet és meg kell tartani a zsidó vallás magvát, amit azonban hozzá kell idomítani az egyre változó életkörülményekhez. Mostanában a hitbeli zsidóság és a nemzeti zsidóság, vagy a kettő kombinációjában élünk és a zsidó pártok ebben az irányban fejlődnek. Egyetlen pártnak sincs azonban joga, hogy az egész zsidóságot a maga számára monopolizálja. Az eszmék széjjelválása nagy történeti folyamatokból teremtődött, olyanokból, amiket egy élő népek végig kell csinálnia. A szabad eszmei harcok tovább kell folyjan és a nemzeti ösztön a mi történeti népünkkel meg fogja találni a maga helyes utját.

A mi legbensőbb problémáinkról majd akkor fogunk beszélni, ha ez a fejtegetés állított világ megint megnyugszik, majd ha az antiagresszív államok szövetsége győzni fog azok fölött, akik az erőszakot állították politikájuk tengelyébe.

APRÓHIRDETÉSEK

Palesztinai „Corona” beretvapenge olcsó és tartós. Kérje minden szaküzletben.

Negyedéves akadémista zongoraórákat ad ugy kezdőknek, mint haladóknak. Cim: Str. Vlaicu 6, földszint 1.

Lakótársat keres egyedülálló zsidó uriaszszony 3 szobás komfortos lakásába, külön-szobával esetleg teljes ellátással is. Kóser konyha. Szolid egyetemi hallgatónót is szívesen vennék. Érdeklődők címeiket „Uri otthon” jellegre a kiadóhivatalba adják le.

Saját írógéppel rendelkező hivatalnoknő a délutáni órákban magyar, román, német gépirásos munkát vállal. Cim a kiadóban.

Kiadó szép nagy garzonlakás, uccára nyíló, napos. Str. I. G. Duca 3, félemelet. Értekezni a portásnál.

Központi, komfortos, elegáns lakásában disztingvált komforszony elfogad teljes ellátásra (rituális konyha) egy-két urleányt. Zongora, telefon. Str. Baron L. Pop 13, ajtó 7.

Komfortos butorozott szoba kiadó, esetleg diákoknak. C. Reg. Ferdinand 59, I. 6.

Két diákok vagy diáklányt teljes ellátásra orth. kóser kosztal felveszek. Steiner Oradea, Str. Cuza Voda 82.

Uradalmi tehéntej és bivalytej כשר. „Pardess” bodegában Piața Mihai Viteazul 1.

Eladó egy szép 85 cm magas ספר תורה Cim a kiadóban.

Csakis irodának kiadó hatalmas, világos szoba és előszoba, telefonhasználat, esetleg komplett irodaberendezéssel, írógéppel, Főtértől második ház. Megkeresések „Első emelet” jellegre Rudolf Mosse, Cluj.

Eladó két Czur Salom A) parcella. Sighet kiadóhivatal, Str. Carol 13.

Iskolás vagy más urilánynak lakást (fürdőszobás), esetleg teljes ellátással ad magános urinó. Str. Coches 8. Kovácsné.

Kiadó novemberre 6 szobás komplett lakás, 2 szoba külön is kiadóható. Calea Motilor 58 alatt.

Elvállalok két-három gimnazista kisleányt ortodox kóser ellátással fürdőszobás lakásban. Deutsch Géza, Reg. Ferdinand 25, Cluj.

Kiadó október 1-re butorozatlan parkettes szoba. Naționala, Regina Maria No. 6.

Ellátást keresek ebédkoszt nélkül Zsidó kórház közelében földszinti külön-szobával, fürdőszobahasználattal. Értekezni özv. Lebovits Józsefné Zsidókórház, 22. szoba.

Zsidó uricsalánál keresek teljes ellátást fürdőszobahasználattal V. gimnazista flam részére. Dr Gerendi Baia-Mare.

Ügyvédjelöltet felveszek. Cim a kiadóban.

Temesvári uricsalád teljes ellátásra vállal vidéki hölgyeket, akik szakyszerű kiképzést kívánnak nyerni varrásban, szabászatban és háziiszívészetben. Angol nyelvoktatás. Ajánlatok kéretnek e lap kiadóhivatalába „Nőruhaszalon” jellegre.

Jutányos áron adok teljes ellátást 1-2 vidéki diáknak, akik kitűnően tanuló V. Eceumista fiammal együtt végezhetik tanulmányukat. Ort. kóser koszt. Londonné, Timisoara, Tudor Vladimirescu 28.

Szakképzett könyv- és papirkereskedő segéd azonnali belépésre állást keres. Klein Miksa, Timisoara IV. Tudor Vladimirescu 28.

Uricsalád központi komfortos lakásába elfogad 2 középiskolás leánykát. Zongora. Cim a kiadóban.

Eladó komplett fogorvosi rendelő, alig használt fehér csőbutor. Cim a kiadóban.

Uricsaládánál 2 egyetemi hallgatónő lakást és teljes ellátást kaphat. Str. Vlaicu 6, ajtó 1.

Vagyonnal rendelkező vallásos, 65 éves uriaszszony férjhez menne hozzáilló, egzisztenciával bíró uriemberhez. Cim: Str. Vlaicu 6, ajtó 1.

ÚJ KELET Legújabb hírek

Éjjel elküldték Berlinbe az angol viszontválaszt

(ötödik oldali cikkünk folytatása.)

Berlinből jelentik, hogy a szövetségi kormány legújabb rendelkezésig beszüntette a telefonösszeköttetést Franciaország és Svájc között.

Általános mozgósítás a francia határvidéken

Tunisz, augusztus 30. (Rador). Szerdán reggel hozták nyilvánosságra azt a törvényrendeletet, amely szerint sajtó-, film- és rádiócenzurát vezetnek be.

Beyruth, augusztus 30. (Rador). Weigand tábornok szerdán repülőgépen Beyruthba érkezett a francia kormány rendkívüli megbízásával. Weigand tábornok néhány napig marad Szíriában.

Párizs, augusztus 30. (Rador). Tegnap óta eloltották az összes francia világítótoronyok, világító bóják és gőzösök lámpáit.

A francia kormány fegyverbe szolgáltatta a határvidék összes korosztályait.

A kormány nyilatkozatot tett közzé, amely szerint a jövőben a behívások plakátok útján történnek. A nagyvezérkar rendelkezése megszüntette a Maginot-vonal mögötti hadászati pontokat.

Párizs, augusztus 30. Szerdán 27 gyermeket elszállító vonat hagyta el a francia fővárost.

Kiűrik az olasz városokat

Róma, augusztus 30. Az olasz lapok azt tanácsolják az olasz városok lakosainak, hogy amennyiben nem feltétlenül szükséges

a városokban való maradásuk, költözzenek vidékre.

További mozgósítások Lengyelországban

Varsó, augusztus 30. A lengyel kormány elhatározta, hogy újabb korosztályokat hív fegyverbe, tekintettel a német csapatok szlovákiai tevékenységére, amelyek Lengyelország déli határvonalán veszélyeztetik az ország biztonságát és sérthetik életbevágó jogait és érdekeit.

Varsó, augusztus 30. (Rador). Az újabb lengyel katonai intézkedésekkel kapcsolatban a kormány ma hivatalos közleményt tesz közzé, amely rámutat arra, hogy a németek agresszív politikát visznek hónapok óta Lengyelország ellen, minduntalan határc incidenseket provokálnak és állandóan nagyobb erőket mozgósítanak a lengyel határon. Lengyelország dandzsi jogainak megsértése is arra mutat, hogy az ország fenyegetett helyzetben van. A különböző személyiségek békéltető kísérleteit Lengyelország támogatja, de nem így a német kormány. Figyelembe véve a tényeket és különösképpen német csapatoknak Szlovákiába való bevonulását, a lengyel kormány kénytelen volt az ország biztonságát védelmi katonai intézkedésekkel megerősíteni. A közlemény ezután kihangsúlyozza Lengyelország békés szándékait.

gátásának esetleges elhalasztásával kapcsolatban arról beszélnek, hogy Molotov katonai bizottsággal együtt érkezik Berlinbe, hogy a német-orosz megemlékezési egyezményt katonai szerződéssé építsék ki. Ezt a hírt hivatalos helyen nem erősítették meg, de a szerdai német lapok pozitív formában számolnak be róla.

Berlin, augusztus 30. (Rador). A Deutsche

Diplomatische Korrespondenz cáfolja azokat a híreket, amelyek szerint a német-orosz paktumnak nincs az az értéke, amit neki tulajdonítanak és nem lenne tartós jellegű, mert még nem ratifikálták. A lap szerint aki a paktum részleteit tanulmányozza, megállapíthatja, hogy az már aláírása pillanatában érvénybelépett. Egyébként a paktum szövegéből a két aláíró fél azon szilárd elhatározása nyilvánul meg, hogy tartós alakra helyezték lojális és kölcsönös kapcsolataikat és közösen vegyék tanulmányozás alá az őket érdeklő kérdéseket. Már ma, tehát 8 nappal a paktum érvénybelépése óta, az összes követezések levonták az értesítésre vonatkozó kikötés értelmében és Szovjet-Oroszországgal kötötték a német-lengyel kérdést érintő diplomáciai események alakulását.

Kiárusítanak az iparukat veszített felvidéki kereskedők

130-140 ezer bejelentés Budapesten a zsidótörvény alapján

Budapest, augusztus 30. A felvidéki iparengedélyek revíziója rövidesen befejeződik. Több cég, amelynek ügyét kedvezőtlenül intézték el, beadványt intézett az illetékes kereskedelmi és iparkamarához, ahonnan engedélyt kért, hogy hirdethesse üzlete kiárusítását. Ezekre a kérelmekre még nem érkezett válasz, mert főleg a kassai kereskedelmi és iparkamara előzetesen tájékozódni kíván az illetékesek fel fogásáról ebben a kérdésben.

A zsidótörvény végrehajtási utasítása szerint, mint ismeretes, mindazoknak jelentkezniük kell, akiknek iparengedélyük van. Budapesten 130-140 ezer bejelentésre számítanak. 80 ezer iparosnak és 40

ezer kereskedőnek van ugyanis ipari jogosi-ványja és az iparengedéllyel rendelkező részvénytársasági vezetőknek is igazolniuk kell személyi adataikat. A bejelentés az előjárásán történik és módjáról a jövő hét folyamán polgármesteri hirdmény jelenik meg. Központi szerv dolgozza fel az adatokat és azok alapján állapítják meg hogy az egyes iparágakban mekkora a zsidók arányszáma. A törvény értelmében mindaddig, amíg a zsidó iparengedélyesek száma nem csökken 6 százalék alá, zsidó újabb iparengedélyt nem kaphat. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy belátható idő-kig zsidók számára új iparengedélyt nem adnak ki.

Tovább folynak az angol-német tárgyalások

LONDON, augusztus 30. (Rador) Szerdán este semmilyen változás nem volt észlelhető a nemzetközi helyzetben. Az Anglia és Németország közötti tárgyalások azonban folyamatban vannak. A Reuter ügynökség diplomáciai szerkesztőjének értesülése szerint Lord Halifax, valamint Butcher és Cadogan alminiszterek szerdán délután a legutóbbi német jegyzékre adandó angol válaszon dolgoztak és azt még a mai nap folyamán eljuttatják Berlinbe.

Ma délután félnyolc órakor Halifax hosszús beszédet folytatott Chamberlainnal, aki a délután folyamán a kormány más tagjait is fogadta. A munkáspárt és a szakszervezetek vezetői állandó kontaktust tartanak fenn a kormánnyal. Este félhat órakor Chamberlain a királyi palotába ment, ahol kihallgatáson jelent meg György király előtt.

Ma a ROYAL slágermozgóban az év legszebb zenei filmjének bemutatója:

Nagy keringő

Strauss halhatatlan melódiai kelnek életre ebben a filmben. Az örökké vidám császárváros úde bája megtölti a szíveket a fiatalság varázsával. Főszerepekben:

LUISE RAINER, FERNAND GRAWAY, MILIZA KORJUS.

Orosz csapatösszevonások a lengyel határon

Berlin, augusztus 30. A Frankfurter Zeitung az orosz felhivatalos ügynökség jelentését közli, amely szerint valótlank azok a hírek, hogy Oroszország 230 ezer főnyi katonaságot elvont volna nyugati határai-ról és azokat a keleti határ felé indította utba. Ennek éppen az ellenkezője áll. A szovjet főparancsnokság úgy határozott, hogy a nyugati határokon, vagyis lengyel-orosz határai felé haderejét jelentősen növelni fogja. Teszi ezt a feszült európai

helyzetre való tekintettel is.

A Völkischer Beobachter leszögezi, hogy igenis a szovjet csapatokat vonultatott fel a lengyel-szovjet határon. A lap továbbá hangsúlyozza, hogy a két ország politikai együttműködését közös érdekek irányítják, mert a lengyel kérdés az Oderától a Dnyeperig terjed.

Német-orosz katonai szövetség

Berlin, augusztus 30. (Dunaposta). Berlinben Molotov szovjet külügyi népbiztos láto-

Az oradeai Szilágyi Zsidó Fiúinternátus

felvesz bentlakó tanulókat az 1939/40. iskolai évre. Ort. kóser teljes ellátáson és gondos felügyeleten kívül nyújt okleveles középiskolai tanároktól vezetett előkészítést, francia, német, angol és héber nyelvtanítást, zenei előkészítést.

Az érdeklődőknek az igazgatóság (Oradea, Str. Delavrancea 17) minden részlete kitérjedő prospektust küld.

Az intézet felügyelő igazgatói: Dr Szilas Izidor liceumi igazgató és Radó Pál kereskedelmi liceumi tanár

Hogyan kell légitámadás esetén viselkedni

Bornemisa dr. polgármester felhívása a lakossághoz

Cluj, augusztus 30. A kolozsvári légvédelmi hivatal a következő felhívást tette közzé: „Mi, a kolozsvári légvédelmi bizottság elnöke, az alábbiakat hozzuk a város összes polgárainak tudomására a légitámadásokkal szembeni egyéni védekezést illetően:

Hogyan kell minden polgárnak felkészülnie?

A pincében: Minden polgár tartson készletben a pince tetőzetének megerősítésére néhány, legalább 12 cm átmérőjű oszlopot és néhány deszkalapot, továbbá kalapáccsot, fogót, fejszét, néhány erős szegyet, fűrészt.

A mentési munkálatokhoz, omlás esetére: egy éleshangú bugócipót, ásót, csákányt.

A lukak betömésére: vastag vásznat és néhány homokzsákot.

Egy kötszerez ládát, orvosságokat, egy alkoholos lámpát és bizonyos mennyiségű poralaku klormeszet.

Világítás céljaira: villamos zseblámpát és tartalékelemeket. Nem szabad petróleumlámpákat használni, amelyek könnyen ki-alusznak és tüzet okozhatnak.

Jól elzárt, élelemmel telt ládát, főleg a gyermekek részére, ugyszintén néhány hermetikusan elzárt edényt ivóvízzel.

Mit kell tenni a polgároknak a riadójelek elhangzása után?

Be kell tönni az összes ablakokat homokzsákokkal, földdel, vagy agyaggal.

Ha felhangzik a légi támadást jelző sziréna bugása, kerülni kell a fejvesztettséget. Senki se maradjon az uccákon! A kiváncsiság halált jelent!

Mi a teendőnk a bombák robbanása után?

Robbanóbombák esetében: A légnyomással és a bombaszilánkokkal szemben elegendő a pincét a fenti módon előkészíteni.

Gyújtóbombák esetében: Nem szabad vizet önteni a bombára, hanem homokkal, vagy földdel kell azt befedni. A bombát lapát, vagy edényben ki kell vinnünk, hogy egy olyan helyen ejtjen ki, ahol nincsen gyu-

lékony anyag: például az udvaron, vagy a földön.

Mérgező bombák esetében: Ha valamilyen szagot érezünk, nyugodtan el kell arról a helyről távoznunk és más helyen kell menekedni találnunk. Nem szabad futni! Nem szabad mélyen belélegezni! Mindenki védje meg orrát és száját nedves ronggyal. Olyan ruhát, amelyre ráfröccsent valami, azonnal le kell vetnünk anélkül, hogy kézzel érintenénk azt.

Ha rosszul érezzük magunkat, azonnal le kell feküdni és orvoshoz kell fordulni. A fertőzött helyeket meg kell jelölni és csak a levegőtisztítás és fertőtlenítés után szabad oda újból visszatérni.

A városi légvédelmi bizottság elnöke: dr. Sebastian Bornemisa, polgármester.

— Sok ezer gyomor-, bél- és májbeteg egybehangzóan dicséri a természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert az ugy a hatás biztonsága, mint rendkívül enyhe volta következtében valóban tökéletes hashajtónak bizonyul. Kérdezze meg orvosát.

— A zsidó ifjusági mozgalmak világkongresszusa. Genfből jelentik: A cionista világkongresszussal egyidejűleg tartotta meg tanácskozásait a zsidó ifjusági mozgalmak konferenciája 12 ifjusági szervezet képviselőinek jelenlétében. A konferencia mindenekelőtt megszövegezte az ifjuság követeléseit a cionista világkongresszussal szemben. A konferencián az angolnyelvi országok 40 képviselője külön tanácskozást folytatott. Brodetsky professzor, a Cionista Világexekutívé tagja, nagy beszédet mondott az ifjuság feladatairól.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 18-69.

BUN DE IMPRIMAT